

Novi predsednik zbornice je Roman Žvegljč

Na ustanovni seji Sveta KGZS so svetniki izvolili novo vodstvo.

str. 3

Naša dela gredo z nami

Na Ponikvi je potekalo tradicionalno sedemnajsto vseslovensko srečanje kmetov.

str. 5

Petindvajset let izbora kmetij v akciji S kmetije za vas

Namen akcije S kmetije za Vas je širitev promocije pozitivnih praks slovenskih kmetij z njihovimi pridelki in izdelki ter storitvami.

str. 11

Za košnjo štiri kosilnice in kosa

Predstavljamo vam v prirejo mleka usmerjeno kmetijo mladega prevzemnika Gregorja Kolarja iz Dobrine pri Žetalah.

str. 16

Dogodek, ki se zgodi vsaka štiri leta in vsakič prinese veliko napetosti ter pričakovanj, so volitve v organe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Letos je epidemija spomladaj že prinesla prve spremembe (prestavitev na jesen), pa tudi jesen ni prinesla olajšanja, vsaj glede razmer v družbi. A kljub ponovitvi glasovanja za predsednika zbornice (prvič v dvajsetletni zgodovini sta kandidata dobila enako število glasov), smo na koncu le dobili novo vodstvo KGZS. Zbornico bo prihodnje štiri leta vodil Roman Žvegljč (desno), po osmih letih vodenja pa se od zbornice poslovilja Cvetko Zupančič (levo). (Besedilo in foto: Robert Peklaj)

Dokler ne bo svet spet normalno deloval

Vse, kar smo poznali, način, kako smo delali in komunicirali, se spreminja in danes pravzaprav niti ne vemo, kaj se nam bo še zgodilo, kako globoke rane bo nova bolezen z daljnega vzhoda pustila v našem kmetijstvu. Kmetje pridelujemo hrano za vse ljudi, ki tudi v teh časih tako kot vedno živijo in razmišljajo v povsem drugem svetu. Mislijo, da je hrana pravica, in da je samoumevno, da kar pride na krožnik.

Kaj pa kmetje? Še vedno je treba na traktor, v hlev ali na polje, tu ni vzporednega sveta, v katerem bi pobirali pridelke. Ni premetavanja virtualnih papirjev, ne moremo se odločati za delo od doma, se poslati na čakanje. V stvarnem svetu so težave hudo resne. Živina raste, mleko nastaja vsak dan, pobrani pridelki so v skladiščih, vino je v sodih. Kako bo s cenami? Kam in komu bomo lahko prodali? Kako bomo izkoristili pomoč, ki nam bo omogočena? Kje in kako do informacij se marsikateri kmet že danes sprašuje.

Če smo se v prvem valu nekaj tednov še držali nekoliko ob strani, češ, saj bo minilo, nam je kmalu postalo jasno, da tudi na kmetijah spremembe bodo. Kampanja za oddajo vlog za ukrepe kmetijske politike je tako čez nekaj tednov že tekla skorajda na daljavo do podpisa vloge. Še nekaj mesecev grešno razmišljanje, da kmetje ne bodo nikdar sodelovali na sestankih ali poslušali predavanj kmetijskih svetovalcev na daljavo, spremljali spletnih prikazov, sodelovali na spletnih dražbah živali, obiskali spletni sejem AGRA, sodelovali na spletnih sejah organov KGZS ali se samo pogovarjali v videoklicih se je v trenutku spremenilo, saj brez tega več ne gre. Tovrstne dejavnosti na daljavo so sedaj stvarnost, ki bo

v jesensko-zimskem obdobju še kako uporabna.

In to izkoristimo sebi v prid. Zdaj je zadnji čas za učenje veččin komuniciranja na daljavo, tako za mlade kot stare gospodarje. Vse več javnih storitev, ki smo jih do sedaj opravili z obiskom pisarne ali napisali vlogo na roke, se seli na splet. Vse več ustanov bo svoje storitve omogočalo na daljavo tako kot storitve državnih ustanov, ki so že omogočene na daljavo.

Kdor ne bo tega osvojil sedaj, bo izpustil mnogo dobrih priložnosti za rast svoje kmetije. Vabila na razne video spletne seminarje, delavnice, prikaze in dogodke se pojavljajo v naših elektronskih predalih mnogo hitreje, kot so natisnjene revije, knjige in časopisi. In svet se tudi zaradi tega vrti hitreje, vsakemu je omogočeno, da se z video vsebinami v vsakem trenutku s katerekoli celine uči novih tehnologij. In slika pove več kot tisoč besed, zato bomo tudi na spletni strani KGZS kmalu gostili te vsebine.

Učiti se uporabe komunikacije na daljavo je izziv, ki smo mu kos ne glede na starost ali dosedanje usposobljenost za delo z računalniki. Pogovori prek video klicev, svetovanje na daljavo počasi, a vztrajno postajajo običajna praksa v svetu, Evropi in tudi pri nas bo tako. Po naših izkušnjah ni pri tem nobenih razlik, saj je za vse generacije ne glede na stopnjo in vrsto izobrazbe to novost, ki se je človek lahko priuči. Kmetijski svetovalci naj kmetom pri tej novotariji pomagajo, saj moramo biti kmetje enako e-pismeni kot drugi državljani.

Anton Jagodic, KGZS

**Strokovna gradiva
na spletu
www.KGZS.si**

www.kupujmodomace.si

**KUPUJMO
DOMAČE!**
KGZS

Spletna ponudba pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij

Brez povezovanja ni uspeha

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Spoštovane kmetice, kmetje, sodelavke in sodelavci v svetovalnih in strokovnih službah!

Z barvito in po vsakdanjih doživetjih nenavadno jesenjo se v simboličnem času zaključuje moje delo predsedovanja Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Dopolnjena sta dva mandata, kar znaša osem let dela v času, ki je bil poln izzivov, preizkušenj, pa vendar tudi bogat in pester v doseženih rezultatih. Na kar nekaj konkretnih uspehov lahko pokažemo, zagotovo pa bi lahko postorili še več. Vesel sem, da zbornično okolje zapuščam politično in finančno stabilno, z zavestjo hvaležnosti vsem, ki so prispevali svoje moči in znanje, da smo zastavili cilje in jih postopoma uresničevali. Tudi v teh dveh mandatih se je pokazalo, kako pomembna je predana ekipa, v kateri štejejo znanje in sposobnosti vsakega posameznika. Večji del te bo v zbornični hiši ostal še naprej, zato ji tudi pod novim vodstvom želim ustvarjalnega dela v korist in blagor kmetijstva. S ponosom ugotavljam, da smo pri svojem delu praktično udeleženi zamisli povezovanja in medsebojne pomoči ter pospremili v življenje veliko tistih idealov, o katerih je tekla beseda tudi na naših srečanjih ob domačiji blaženega škofa Antona Martina Slomška na Ponikvi. Veseli me tudi, da je KGZS v vseh pogledih zaživela kot stanovska organizacija z zaznamim poudarkom skupnosti, da je bila prepoznana kot okolje, na katerega lahko članstvo računa tudi tokrat, ko ne gre vse lepo in prav. Če bi za prihodnjo popotnico naslednikom kaj priporočal, bi izbral prav to – nikoli ne pozabimo na nalogo povezovanja in utrjevanja povezav. V siceršnjih slovenskih delitvah po vseh mogočih in nemogočih pripadnostih je pomembno predvsem slednje; pripadamo pravadnemu izročilu slovenskega kmeta, nadaljujemo delo naših prednikov s trdnim upanjem, da bo zgodba, ki jo uresničujemo, tudi naprej šla iz roda v rod. Za kmeta so bili v preteklosti trenutki spoštovanosti in zadovoljstva redki, danes je čas, ko nam organizacijske oblike, kot je zbornica, omogočajo, da nenehno opozarjamo nase, na to, kar prispevamo k družbi, k urejenosti krajine in predvsem k narodni zavesti in samozavesti. Stojmo ob strani tistim, ki vstopajo v kmečki poklic, razvijamo in krepimo strokovne službe kmetijskega svetovanja, krepimo solidarnost in medsebojne vezi. Za spoštovanje in vrednotenje kmečkega stanu lahko največ naredimo sami. Ponosne, uspešne in prepoznavne nas bodo spoštovali tudi drugi. Ob koncu se želim še toplo zahvaliti članstvu, ekipi sodelavk in sodelavcev ter vsem, ki ste pomagali graditi zbornično poslanstvo zadnjih osmih let. Dobro misli namenjam tudi novemu vodstvu z željo, da bi delo opravljalo zavzeto in v skladu s poslanstvom zbornice. Ker pa se od dela, ki si ga opravljal srčno, zavzeto in po svojih najboljših človeških močeh, ne poslovim v trenutku, bom z veseljem še naprej spremljal rast in razvoj KGZS v novih časih z novo ustvarjalno energijo.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 162, oktober 2020 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: arhiv KGZS • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

35. TRADICIONALNI POSVET JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA

SKUPAJ SOUSTVARJAMO PRIHODNOST KMETIJSTVA

Posvet javne službe kmetijskega svetovanja bo

Tudi letos bomo pripravili posvet javne službe kmetijskega svetovanja, ki deluje pod okriljem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Posvet bo letos potekal pod naslovom **Skupaj soustvarjamo prihodnost kmetijstva**.

Posvet javne službe kmetijskega svetovanja in dogodek MKGP – Evropskega partnerstva za inovacije – EIP letos prvič organiziramo v obliki spletnega seminarja. Na dogodek, ki bo potekal 9. in 10. novembra, poleg kmetijskih svetovalcev vabimo kmete, predstavnike društev in organizacij, ki združujejo kmete, lokalnih oblasti, javnih zavodov, kmetijskih zadrug in inštitucij, srednjih kmetijskih šol, fakultet ter raziskovalnih organizacij, ki delujejo v kmetijstvu.

Posvet bomo v prvem dnevu namenili izzivom EU in Slovenije v luči pandemije ter pripravi strateškega načrta za izvedbo skupne kmetijske politike ob upoštevanju strategij Evropskega zelenega programa.

Drugi dan MKGP in JSKS skupaj prirejata dogodek Evropskega partnerstva za inovacije (EIP). Namen EIP dogodka je predstavitev slovenskih projektov Evropskega partnerstva za inovacije iz ukrepa M16 Sodelovanje v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020 in seznanitev javnosti z dejavnostmi na teh in drugih projektih.

Pomembno opozorilo: prijave na posvet so odprte le še do petka, 6. novembra, na spletni strani zbornice: www.kgzs.si/jsks/posvet.

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
18. 11. 2020	14. Javni razpis za podukrep 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2020 za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev na področju zaščite rejnih živali
15. 12. 2020	6. Javni razpis za podukrep 4.2 Podpora za naložbe v predelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov za leto 2020
22. 12. 2020	3. Javni razpis za podukrep 9.1 Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020
31. 12. 2020	Javni razpis za ukrep I: Finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2020
31. 12. 2020	Javni razpis za ukrep II: Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nezmožnost za delo v letu 2020
31. 12. 2024	3. Javni razpis za operacijo Ureditve gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014-2020

Zbral: Ma. P.

Razpis za Nagrado NEWBIE 2020

Novi pristopniki v kmetijstvo vabljeni k prijavi na razpis za »Nagrado NEWBIE 2020« za najbolj uspešnega in inovativnega novega pristopnika na kmetiji v Sloveniji

»Nagrada NEWBIE« je namenjena uspešnim in inovativnim novim pristopnikom v kmetijstvu ter se podeljuje v devetih evropskih državah. Namen nagrade je prepoznati in predstaviti tiste kmete in kmetice, ki bodo spodbujali in navdihovali predvsem tiste, kateri vstopajo v kmetijski sektor. Nagrajenci bodo imeli možnost dodatnega usposabljanja, snemanja predstavitvenega videa in/ali udeležbe na mednarodni konferenci NEWBIE, kjer se bodo lahko srečali z drugimi inovativnimi novimi pristopniki v kmetijstvu iz vse Evrope.

Evropska komisija v sklopu projekta NEWBIE (New Entrant netWork: Business models for Innovation, entrepreneurship and resilience in European agriculture), ki traja od 2018 do 2021, financira nagrado v devetih evropskih državah (Sloveniji, Nemčiji, Franciji, Bolgariji, Belgiji, Združenem kraljestvu, Irski, Nizozemski, Portugalski). Razpis za »Nagrado NEWBIE 2020« za najbolj uspešnega in inovativnega novega pristopnika na kmetiji v Sloveniji je objavljen na spletni strani Oddelka za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, ki je slovenski partner projekta NEWBIE: <https://geo.ff.uni-lj.si/obvestila/razpis-za-nagrado-newbie-2020>. Prijavitelji morajo ob upoštevanju vstopnega kriterija (tj. aktivno delo na kmetiji od dveh do desetih let) na kratko predstaviti poslovni model kmetije. Prijave potekajo do 1. 12. 2020 preko e-Prijave na razpis, ki je osnova za vrednotenje prijavljenih inovativnih kmetij.

Slovenska nagrajena NEWBIE 2018 in NEWBIE 2019 sta Biodinamična kmetija Turinek – Zlate misli iz Pesnice in Domen Virant, mladi prevzemnik kmetije Pri Ropot iz Volčjega Potoka. Dejansko pa izrekamo priznanje vsem novim pristopnikom, ki ste pri dosedanjem delu izkazali veliko mero inovativnosti pri vaših poslovnih modelih, iskanju tržnih vrzeli in pozicioniranju vaše kmetije v lokalni skupnosti ter vas vabimo, da se prijavite na razpis za Nagrado NEWBIE v letu 2020 in spremljate aktivnosti projekta NEWBIE.

Irma Potočnik Slavič, Barbara Lampič, Sara Uhan
koordinatorki projekta NEWBIE v Sloveniji

Novi predsednik zbornice je Roman Žvegljč

Po dvodnevni ustanovni seji sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), ki je potekala prejšnji ponedeljek in torek, je postal njen predsednik Roman Žvegljč. S protikandidatom Marjanom Podobnikom sta imela prvi dan glasovanja oba po 27 glasov, zato je bilo, kot določa poslovnik, treba ponoviti glasovanje. Ker se je seja v ponedeljek zavlekla pozno v noč, so sejo nadaljevali v torek. Drugi dan so člani sveta Žvegljču namenili 29 glasov, Podobniku pa 25 in tako je postal Roman Žvegljč četrti predsednik zbornice.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Konec septembra in v začetku oktobra so potekale volitve v organe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Kot je znano, so bile volitve zaradi koronavirusa prestavljene s spomladi na jesen. Zadnjega septembra so volili predstavniki pravnih oseb, 4. oktobra pa so člani zbornice. Volilna udeležba v skupini fizičnih oseb je znašala 8,63 %, v skupini pravnih oseb pa 41,71 %.

Svet KGZS

Največ zanimanja je bilo za članstvo v najvišjem organu KGZS, to je v svetu, iz katerega se voli novega predsednika zbornice ter vse ostale organe zbornice (dva podpredsednika, upravni in nadzorni odbor, častno razsodišče in stalna arbitražna).

Na volitvah v svet zbornice je med fizičnimi osebami kandidiralo 15 list. Za 41 sedežev se je potegovalo 278 kandidatov,

za 13 mest v skupini pravnih oseb pa se je potegovalo 46 kandidatov. Skupno število sedežev v tem sklicu je 54.

V preglednici je poimenska sestava članov novega sveta zbornice glede na volilno (območno) enoto ter pripadnost listi. Spodaj je navedeno število dobljenih mandatov in odstotek. Na volitvah za predstavnike fizičnih oseb so kandidirale še lista Jožef Golf, Društvo lastnikov gozdov ob Kolpi in Lahinji, Društvo lastnikov gozdov Pohorje Kozjak ter Slovenska zveza prašičerejcev, ki pa niso dobile dovolj glasov za predstavnika v svetu zbornice.

Organi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Po potrditvi mandatov članov, predstavitev kandidatov in opravljenih volilnih postop-

Roman Žvegljč se je ob izvolitvi zahvalil vsem svetnikom, ki so mu izrekli podporo: »Srčno si želim, da jih ne bom razočaral, in tudi verjamem, da jih ne bom,« med prioriteta pa je izpostavil: »V prvi fazi je treba dokončno uskladiti definicijo aktivnega kmeta in status družinskih kmetij. Druga stvar, ki je zelo pomembna, je tesnejše sodelovanje z vsemi nevladnimi organizacijami v kmetijstvu. Čas je, da začnemo stvari premikati na bolje. Nujna je tudi večja sledljivost živil. Oglasi nam ves čas kažejo, da imamo v trgovinah samo slovenske izdelke in te reklame so zavajajoče. Za ureditev tega področja se bom zavzel tako,« je ob izvolitvi povedal Žvegljč.

Roman Žvegljč prihaja s 25-hektarske hribovske kmetije v vasi Stržišče nad Sevnico. Ukvarja se z rejo krav dojlj. Je podpredsednik Sindikata kmetov Slovenije ter nekdanji poslanec Slovenske ljudske stranke. Bil je med ustanovnimi člani Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine, tako da je od sredine osemdesetih let tesno vpet v slovenski kmetijskopolitični prostor.

kih so poleg predsednika izvolili tudi druge organe zbornice:

Upravni odbor:

OE Nova Gorica: Luka Leskovec
OE Koper: David Štok
OE Kranj: Robert Golc
OE Ljubljana: Albin Oven
OE Kočevje: Franc Prelesnik
OE Postojna: Vincenc Otoničar
OE Novo mesto: Martina Legan Janžekovič
OE Brežice: Martin Mavsar
OE Celje: Rok Sedminek

OE Ptuj: Anton Medved
OE Maribor: Erna Skok
OE Slovenj Gradec: Matej Skrivarnik
OE Murska Sobota: Boris Gumilar
Predstavniki pravnih oseb: Jože Simončič
Člani izmed strokovnjakov, katerih delo je povezano s kmetijstvom: Rok Roblek, Peter Vrisk, Primož Pevec

Janez Šimenc, podpredsednik (predstavniki pravnih oseb)

Marjan Golavšek, podpredsednik (predstavniki fizičnih oseb)

Nadzorni odbor: Janez Beja, Andrej Horvat, Radovan Štor, Sonja Arlič, Franc Pogačnik,

Častno razsodišče: Jožica Bolčič, Ivan Bučar, Tadej Linasi

Stalna arbitražna: Dean Kokot, Andrej Kastelic, France Mervar, Radovan Štor

Sveti območnih enot

Na volitvah se je izmed 703 (fizične osebe) in 39 (pravne osebe) kandidatov izvolilo tudi člane v posamezne svete trinajstih območnih enot. V priho-

dnjih tednih (odvisno od razmer zaradi koronavirusa) bodo potekale ustanovne seje trinajstih svetov območnih enot.

Več o rezultatih volitev lahko preberete na spletni strani www.kgzs.si na podstrani Volitve v organe KGZS 2020.

URADNA SESTAVA SVETA KGZS - VOLITVE 2020

VOLILNA ENOTA	Društvo SKZ - Slovenska kmečka zveza	Društvo članov sindikata kmetov	Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS	Društvo slovenski kmet	Lista zadržnikov - društvo za razvoj kmetijstva in podjetništva	Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja	Kmečko društvo Nova Slovenija	Lista Jožef Golf	Govedorejska društva Dobropolje-Struge, Ribnica, Velike Lašče	Društvo lastnikov gozdov ob Kolpi in Lahinji	Lista Janez Erjavc	Društvo lastnikov gozdov Pohorje - Kozjak	Lista Dejan Kuhar	Slovenska zveza prašičerejcev	Zveza govedorejcev Pomurja	Pravne osebe
NOVA GORICA	Leskovec Luka, Šavil Klemen		Štor Radovan													Branko Tomažič
KOPER	Štok David					Bolčič Jožica										Bojan Zadel
KRANJ	Jeglič Janko			Roblek Rok, Golc Robert												Janez Šimenc
LJUBLJANA	Kršinar Žiga, Čebular Anton	Bučar Ivan	Čevka Dominik			Oven Albin, Beja Janez										France Mervar
KOČEVJE									Marolt Jože							Franc Prelesnik
POSTOJNA	Otoničar Vincenc		Pohole Miloš													Blaž Dobravec
NOVO MESTO	Absec Marko		Vajda Igor	Legan-Janžekovič Martina			Kastelic Andrej									Jože Simončič
BREŽICE	Kerin Lojze	Žvegljč Roman		Mavsar Martin												Simon Kerin
CELJE	Sedminek Rok		Golavšek Marjan	Pevec Primož							Kokot Dejan					Tadej Linasi
PTUJ	Hohler Anton, Kosi Miroslav	Medved Anton		Kolar Gregor												Marko Cigler
MARIBOR	Kangler Franc, Skok Erna															Marjan Podobnik
SLOVENJ GRADEC			Golob Andrej		Arlič Sonja	Skrivarnik Matej										Franc Pogačnik
MURSKA SOBOTA	Gumilar Boris					Štuhec Alojz							Meolic Danilo		Horvat Andrej	Dejan Horvat
skupaj mandati	15	3	6	6	1	5	1	0	1	0	1	0	1	0	1	
odstotek mandatov v %	36,59	7,32	14,63	14,63	2,44	12,20	2,44	0,00	2,44	0,00	2,44	0,00	2,44	0,00	2,44	100,00

Podeljena zbornična priznanja

Pri ustvarjanju pogojev za delo zbornice in pri utrjevanju njene vloge so opravili pomembno delo posamezniki, ustanove in kmetijske organizacije. Tem Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije podeljuje priznanja.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije občasno podeljuje priznanja za življenjsko delo, za sodelovanje z zbornico in za uspešno delo. Priznanje lahko prejmejo njeni člani, funkcionarji, zaposleni in drugi posamezniki ter organizacije, ki s svojim delom pomembno prispevajo k uveljavljanju in razvoju zborničnega sistema ter kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Tako je letos priznanja prejelo kar 36 posameznikov in organizacij.

Priznanja KGZS za življenjsko delo

Marjan Jevnikar

Marjan Jevnikar iz Dola pri Trebnjem kmetuje na srednji veliki kmetiji, v sklopu katere obdelujejo okrog 25 ha kmetijskih površin. Njihova primarna dejavnost je govedoreja, in sicer prireja mleka. V lasti imajo tudi 15 ha gozdnih površin, ukvarjajo se s posekom, spravilom in prodajo lesa.

Poleg dela na kmetiji je bil in je še vedno močno vpet v številne dejavnosti, ki so neposredno povezane s kmetijstvom in gozdarstvom. Ves čas si dejavno prizadeva za promocijo ter krepitev položaja kmetijstva in gozdarstva. Z navedenim nedvomno prispeva k zastopanju, uveljavljanju in razvoju sistema Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Kar 24 let je bil predsednik Kmetijske zadruge Trebnje, na lokalni ravni je bil in je še dejaven član v večjem številu društev, povezanih s kmetijstvom.

Pomembno vlogo je odigral tudi pri nastajanju Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, bil je večkratni član in predsednik odborov pri KGZS ter tudi predsednik Sveta KGZS – Zavoda Novo mesto.

Ivan Kure

Ivan Kure iz Grma pri

Podzemlju je predsednik Kmetijske zadruge Metlika, v kateri je bil zaposlen od leta 1975. Njegova poklicna pot je rasla in se razvijala skupaj z drugo in razvojem slovenskega združništva, leta 1994 je postal njen direktor.

Pod njegovim vodenjem je zadruga postala poslovno uspešna in prepoznavna največja zadruga v Sloveniji. Od leta 2007 je upokojen, vendar še vedno deluje kot predsednik Kmetijske zadruge Metlika in skupaj z ženo ter otroki kmetuje na domači kmetiji. Ivan Kure je ustanovni član društva Kmečka lista – društva za razvoj kmetijstva in podeželja, ki je vse od nastanka zbornice največja svetniška skupina.

Sam je sodeloval pri delu zbornice vse od njene ustanovitve in bil član sveta zbornice več mandatov. Sodeloval je v številnih strokovnih odborih zbornice. V mandatu od 2012 do 2016 je bil tudi podpredsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Ivan Kure je z dušo in srcem predan kmetijstvu in združnim vrednotam. S svojim znanjem in izkušnjami je pomembno prispeval k razvoju zbornice in njene vloge v okolju. Z veliko mero optimizma, odgovornosti, pripadnosti in s trdim delom pomembno prispeva, da se ohranjajo rezultati dolgotrajnega dela in truda slovenskih kmetov, ki so vidni v uspešnem razvoju slovenskega podeželja, kmetijstva in združništva.

Gabriel Metelko

Gabriel Metelko kmetuje na manjši kmetiji v Kremenu pri Krškem. Je član sveta in upravnega odbora KGZS. Po končani kmetijski šoli v Celju se je v Kmetijskem kombinatu Sevnica ukvarjal z drevničarstvom, hmeljarstvom, sadjarstvom in kmetijskim pospeševanjem. Doštudiral je na Višji agronomski šoli v Mariboru. V začetku 70-ih let se je zaposlil na Občini Krško, od leta 1995 pa na Upravni enoti Krško.

V zadnjem mandatu je bil v izvršnem svetu Skupščine Občine Krško zadolžen za kmetijstvo. Na upravnem področju se je ukvarjal z izvajanjem zakonodaje s področja kmetijstva, gozdarstva, lovstva, ribištva in veterine, predvsem pa z urejanjem kmetijskih zemljišč. Po

letu 1993 se je ukvarjal z izvajanjem Zakona o denacionalizaciji. Je zapriseženi sodni izvedenec in cenilec kmetijske stroke.

Po upokojitvi je v dveh mandatih izkušnje in znanje uporabil kot predsednik KZ Krško. Je član občinske in regijske komisije za oceno škode po elementarnih nesrečah v kmetijstvu. Že več kot deset let je predsednik komasacijskih komisij na območju Občine Krško, kjer se uspešno zaključuje že šest komasacij.

Ignac Ozebek

Ignac Ozebek – Nacek se je rodil na manjši kmetiji na Šentviški Gori. Ko je še obiskoval osnovno šolo, so prevzeli v obdelavo večjo kmetijo na Prapetnem Brdu.

Sprva se je zaposlil kot šofer, po velikem potresu v Posočju leta 1976 pa se je ponudila priložnost obnove kmetije in izgradnje novega hleva za rejo krav molznic. Takrat se je odločil, da bo službo pustil in pričel s prirejo mleka.

Predvsem se je Nacek vedno zavzemal za pravice in boljše pogoje za gorske kmete. Že pred osamosvojitvijo je bil dejaven v temeljni organizaciji kooperantov Tolmin, bil je stalni član izvršilnega odbora Hranilno kreditne službe Tolmin, deloval je v nadzornem odboru Mlekarnice Planika Kobarid in podobno.

Po osamosvojitvi je bil dejaven v Kmečki zvezi, prek Kmečke liste pa je bil izvoljen v OE KGZS Nova Gorica (2004–2008) in OI KGZS Tolmin (2008–2012). Najodgovornejša funkcija je bilo predsedovanje Kmetijski zadruzi Tolmin v treh mandatih od 1993 do 2004, in sicer v letih, ko se je Kmetijska zadruga Tolmin postavljala iz nič, saj je vse združno premoženje pred osamosvojitvijo prešlo v last podjetja Josip Kraš Zagreb. V teh letih je zadruga prerasla v močno, zglede zadrugo z uspešnim hčerskim podjetjem Mlekarno Planika Kobarid.

Mag. Doroteja Ozimič

Doroteja Ozimič, upokojena direktorica Inštituta za kontrolo in certifikacijo v kmetij-

stvu in gozdarstvu KON-CERT Maribor, je bila v svoji 40-letni delovni poti tesno povezana s svetovanjem na kmetijskem področju.

Začetki njene strokovne poti segajo v leto 1980, ko je kot svetovalka za kmetijsko gospodinjstvo svetovanje in kmečki turizem, kjer je še posebej spodbujala ustanavljanje aktivov kmečkih žena, kasneje pa kot svetovalka specialistka za vinogradništvo delovala na Kmetijskem zavodu Maribor. V obdobju od 1990 do 2006 se je kot specialistka za vinogradništvo s svojim znanjem vključevala v različne mednarodne projekte (INTERREG, PHARE ...).

V zadnjih 14 letih je uspešno vodila Inštitut KON-CERT Maribor in ostala tesno povezana s kmetijstvom.

Vse dolgoletne dejavnosti mag. Doroteje Ozimič so dodale nepozaben in prepoznaven prispevek k ustvarjanju celostne podobe kmetijske dejavnosti skozi krovno organizacijo – KGZS.

Franc Režonja

Franc Režonja iz Renkovcev pri Turnišču je že od ustanovitve močno povezan z organizacijskimi enotami KGZS. Po opravljeni diplomski študiju na Višji agronomski šoli v Mariboru se je leta 1981 zaposlil kot kmetijski pospeševalec v takratni Kmetijski zadruzi Lendava TZO Turnišče. Od 1983 do 1991 je opravljal delo vodje komercialne v KZ Lendava. Do leta 2005 je bil vodja kmetijske svetovalne službe za UE Lendava v takratnem Živinorejsko veterinarskem zavodu Murska Sobota. Leta 2005 je postal direktor KGZS – Zavoda Murska Sobota in to delo opravlja še danes.

Kot član KGZS se je ob ustanovitvi leta 2000 vključil v delo zbornice in s svojo Listo Franca Režonje bil štiri mandate izvoljen v svet KGZS, svet OE KGZS MS in za člana UO KGZS. Kot direktor KGZS – Zavoda MS je tudi hkrati celotno obdobje uspešno opravljal delo vodje sveta KGZS OE MS.

Je dober poznavalec lokalne politike, saj je bil petkrat izvoljen za člana občinskega sveta domače občine Turnišče in bil dvakrat tudi podžupan. Z družino živi na domači kmetiji v Renkovcih, ki je usmerjena v pridelavo poljščin in oljnic.

Njegova širina delovanja in način vodenja KGZS – Zavoda MS ter sveta KGZS OE MS v celotnem obdobju njegovega dela je bilo v celotnem Pomurju zelo dobro sprejeto.

Ciril Smrkolj

Življenjska pot Cirila Smrkolja iz Šentožbolta pod Trojanami je prepletena s kmetijstvom in (kmetijsko) politiko. Kot kmet na hribovitem območju pod Trojanami je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja uredil sodoben hlev in kmalu začel tudi s pionirskim delom – predelave mleka na domu. Zaradi vse dejavnije družbene angažiranosti je kmetijo preusmeril v rejo drobnice.

V času osamosvajanja Slovenije se je vključil v proces demokratizacije nove države, bil je med ustanovnimi člani Slovenske kmečke zveze in prvi predsednik Sindikata kmetov Slovenije. Zavzemal se je za oblikovanje trajnostne kmetijske politike in zagotavljanje primerne socialne položaja kmetov. Od leta 1996 do 1997 je bil poslanec v Državnem zboru, od leta 1997 do 2000 pa minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V času njegovega ministrijskega mandata so bile ustanovljene in začele z delom AKTRP, Fitosanitarna uprava RS in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije oziroma izvedba prvih volitev v organe KGZS.

V obdobju od 2004 do 2008 je bil predsednik OE KGZS Ljubljana, v mandatu 2008–2012 pa predsednik KGZS. Za člana sveta KGZS je bil izvoljen tudi za mandatno obdobje 2012–2016.

Njegova prizadevanja so pustila pomemben pečat v življenju slovenskega kmeta, kmetijske politike in razvoju podeželja.

Prof. Inka Stritar (posthumno)

Inka Stritar je zrasla na posesti z bogato lovsko tradicijo v Dovjah pri Mojstrani.

Prof. Inka Stritar je bila srčna borka za lastninske pravice. Po osamosvojitvi je bila gonilna sila za vrnitev denacionaliziranega premoženja v naravi in sprejetje Zakona o denacionalizaciji. Leta 1990 je bila ustanoviteljica in predsednica Združenje lastnikov razlaščenega premoženja. Inka Stritar je pomagala lastnikom v postopkih pridobivanja razlaščenega premoženja ter si prizadevala

za obravnavanje zasebne lastnine kot temeljne človekove pravice, ki je nihče nima pravice odvzeti lastnikom in njihovim potomcem brez pravične odškodnine. Kot ključno pravico, ki je vezana na lastnino zemljišča, se po evropskih normah šteje tudi pravica do lova.

Bila je aktivna članica strokovnega odbora za gozdarstvo in lovstvo pri KGZS ter na sejah odbora opozarjala na 33. člen ustave in na mednarodne konvencije o človekovih pravicah ter jasno postavljene evropske norme, ki bi jih morali upoštevati tudi v Sloveniji. Inka Stritar je dosegla, da se slovenski lastniki kmetijskih zemljišč in gozdogov zavedajo, da smo edina država v zahodni Evropi, kjer ima pravico do lova država in ne lastnik.

Prejemniki priznanja za uspešno delo:

Janez Beja
Jože Benec
Monika Čerin
Irena Friškovec
Anton Janežič
Dušan Jovič
Anica Kirič
Božo Kobold
Anton Kokelj
Branka Koren
Franc Kūčan
Anton Kukučnik
Ivan Levstik
Jože Orthaber
Milka Petrič
Peter Razinger
Rok Sedminek
Janko Šket
David Štok
Milan Unuk
Pavel Vidic
Franc Vodopivec

Prejemniki priznanja za sodelovanje z zbornico:

KGZ Ribnica
Kmečka zadruga Bohor
Konjeniški klub Komenda
Martin Fras
Rok Damijan
Župnijski urad Ponikva

Naša dela gredo z nami

Na Ponikvi je drugo nedeljo v oktobru potekalo tradicionalno sedemnajsto vseslovensko srečanje kmetov. Tokrat prilagojeno varnostnim omejitvam. Vabljeni k ogledu srečanja na Youtube kanal pod naslovom 17. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Ob pomoči Župnije Ponikva, članov organizacijskega odbora ter prostovoljcev smo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije tudi letos organizirali že sedemnajsto vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi. Srečanja pri blaženem Antonu Martinu Slomšku, zavetniku slovenskih kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva so se 11. oktobra 2020 zaradi omejitvenih ukrepov začele pred boleznijo COVID-19 udeležile le manjše delegacije predstavnikov kmetov. Večina ga je spremljala prek radijskih

okus, saj spominja na ljubezen in predanost slovenskega kmeta kmečkemu stanu in vsem nam pričuje o vaši ljubezni do slovenske zemlje.

Pošteno delo, skrb za pravi in korekten odnos med nami ter prav tako za pravi in konkreten odnos do okolja, vse to gradi našo osebnost in hkrati tudi naš pristen odnos z Bogom. Na ta način človek, ki dela na zemlji, v povezanosti z naravo, duhovno raste,« je povedal nadškof Cvikl.

Evangelikiški škof mag. **Leon Novak** je v nagovoru udaril: »Danes se lahko zami-

diščino, ki jim jo bomo zapustili; naj usmerja naše življenje ter delovanje.«

Zahvala kmetov

Ob zaključku bogoslužja se je v imenu kmetov zahvalil predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**: »Morda smo prav kmetje ohranili vsaj košček spomina na tisto, kar so pripovedovali naši predniki. Izročilo časov pred sodobnimi mediji in skokovitim razvojem medicinske znanosti. Priprošnje »kuge, lakote in vojske, reši nas, o gospod« smo kljub zavedanju sprejemali kot nujen obrazec ostanka časov, ki se ne morejo ponoviti. Aktualna stvarnost nas je vrnila v svet, kjer je možno tudi tisto, kar je že zdavnaj zapustilo zavest večjega dela človeštva. Čas pandemije nam je povrnil spomine prednikov. Nam bo povrnil tudi njihov odnos do življenja, razumevanje dragocenosti, ki jo predstavlja zemlja, spoštovanje življenja? Prihodnost bo prinesla odgovor tudi na ta vprašanja.

Dovolite, da se ob tem, ko vas zadnjič nagovarjam v vlogi predsednika Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, še enkrat zahvalim za pomoč, podporo in sodelovanje.

»Naša dela gredo z nami,« pravi naš zavetnik Anton Martin Slomšek. Vsem skupaj želim dobro pot v nov čas. V trdnem upanju, da bosta kmečko delo in trud tudi v prihodnje dajala sad, ki bo cenjen in spoštovan. Da bomo v zapletenem stanju, ki ga ustvarjajo spremenjene razmere, znova prepoznali

valov in ekranov.

Mašo je ob somaševanju duhovnikov daroval mariborski nadškof msgr. **Alojzij Cvikl**. V pridigi je izpostavil: »Če na današnje praznovanje gledamo v Slomškovem duhu, potem smemo reči, da nam pošilja veselo sporočilo o veliki vrednosti vsega, kar pridelamo po naših kmetijah. Zares, še posebej v času koronavirusa se je še toliko bolj pokazalo, kakšno vrednost ima doma pridelana hrana. Domača hrana ima poseben

slimo o povezanosti ter odvisnosti med človekom in zemljo. Čeprav tehnologija iz dneva v dan napreduje in se vedno zno-va srečujemo z novimi izzivi ter alternativami, se moramo zavedati, da smo le popotniki na tej zemlji, ki pa imamo od Boga točno določeno nalogo in poslanstvo. To naše poslanstvo zajema tudi odgovoren odnos do njegovega stvarjenja, da smo le oskrbniki nam zaupanih dobrot. Odgovoren odnos in miselnost naše otroke in vnuke ter de-

Jožice Kališnik, je sledila še akademija, ki je tokrat potekala kar v cerkvi.

Slavnostna akademija malce drugače

Pogovor na temo Slomškove misli »Naša dela gredo z nami« z msgr. **Alojzijem Cviklom** je vodil **Robert Božič**. V njem je mariborski nadškof spomnil na to, da so Slovenija in njene lepote dar, ki nam je podarjen, in je hkrati tudi izziv, da to ohranimo za kasnejše rodove. Pri tem ima pomembno vlogo prav kmet, saj biti kmet pomeni biti poklican, da opravljaš to poslanstvo, v katerem si neposredno povezan z zemljo in ustvarjanjem. »Na podeželju ljudje še vedno znajo stopiti skupaj in v ospredje postaviti skupno dobro. Prav pomanjkanje tega in zadovoljevanje lastnega ega namesto

skupne odgovornosti ter solidarnosti so privedli do bolezni in težav, s katerimi se sedaj soočamo. Tudi sledenje samo tržnemu merilu v kmetijstvu nima prihodnosti, saj se s tem oddaljuje od zemlje in pristnega stika z naravo. V Sloveniji se tako širi kultura zapiranja namesto da bi se širila ideja ljubezni, ki je most med ljudmi,« je opozoril Cvikl in na koncu pozval kmete: »Če boste z veseljem živeli in delali na kmetiji, bodo to čutili tudi mladi in bodo lažje ostali na podeželju. Prav tako jih še bolj vključite v svoje delo in tudi odločevanje o usodi kmetije!«

Povezavo na posnetek 17. vseslovenskega srečanja kmetov na Ponikvi lahko najdete na spletni strani www.kgzs.si ali na Youtube kanalu pod naslovom 17. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi.

Dobrote slovenskih kmetij letos precej drugače

V začetku septembra so na Ptuju v prilagojeni obliki potekale 31. Dobrote slovenskih kmetij.

V okviru razstave že več kot trideset let senzorično ocenjujejo, razstavljajo in prodajajo slovenske dobrote ter s tem sistematično gradijo njihovo tržno prepoznavnost. Projekt poleg pospeševanja prodaje tudi ozavešča potrošnike in spodbuja ter podpira domače pridelovalce. Po ocenjevalnem obdobju, ki je letos zaradi epidemije potekalo v nekoliko drugačnem časovnem okvirju, so strokovne komisije slovenske dobrote ocenile kot zelo kakovostne. To oceno si zaslužijo zaradi svoje svežine, okusov, vonjav, barve, teksture in splošnega videza. S tem bistveno presegajo dobrote, ki so predelane na industrijski način. V domače dobrote je vložena veliko truda, znanja, izkušnje, ročnih spretnosti kmetov in gospodinj, predvsem pa ljubezni in entuziazma, ki te dobrote delajo edinstvene.

Letos so podelili 520 zlatih, 208 srebrnih in 107 bronastih priznanj ter 91 znakov kakovosti. Vsi ponudniki so s svojimi dobrotami predstavljeni v digitalnem katalogu na www.dobroteslovenskihkmetij.si.

Ma. P.

TRADICIONALNI
SLOVENSKI
ZAJTRK

Ob desetletnici tradicionalnega slovenskega zajtrka, ki bo v petek, 20. novembra 2020, čestitamo prav vsaki kmetici, kmetu, ki je s svojim delom, pridelki in izdelki povezoval vsa leta otroke s podeželjem, pokazal, kako pomembna je pridelava hrane za vse. Čestitamo vsem svetovalkam in svetovalcem, ki so s strokovnimi aktivnostmi v vzgojno – izobraževalnih zavodih nadgradili pomen lokalne hrane, pomen vseh slovenskih kmetij, ki pridelujejo hrano in pomen podeželja, naše slovenske korenine.

Za 10. obletnico tradicionalnega slovenskega zajtrka bomo vsi v krogu svoje družine, zavedajoč se, da vse dobre stvari izhajajo iz temeljev, to je družine. Naj tekne zajtrk tudi na drugačen način.

Nevzdržne razmere pri prireji govejega mesa

Kljub nenehnim opozarjanjem na težave v prireji mesa, kot so nizke odkupne cene in zastoji pri prodaji živali, še vedno ni videti poti za izhod iz krize.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) se že dlje časa obračajo ogorčeni, jezni, obupani in razočarani rejci goveda in društva govedorejcev, ki opozarjajo na nevzdržno stanje v prireji govejega mesa. Poleg izredno nizkih odkupnih cen se soočajo še s zastojem pri prodaji pisanega goveda, kar posledično pomeni povečanje stroškov v prireji in še slabše odkupne cene.

Rejci zaradi tega ne morejo več plačevati niti rednih stroškov, saj prihodka praktično ni. Zato napovedujejo, da bodo prenehali s pitanjem govedi, saj ob tako nizkih odkupnih cenah ne morejo več uhlevljati telet in jih rediti.

Poziv pristojnim organom

O tem je razpravljal tudi stro-

kovni odbor za govedorejo pri KGZS, ki je soglasno pozval

GZS -Zbornico kmetijskih in živilskih podjetij in GlZ Mesne Industrije Slovenije, da takoj pristopijo k pogajanjem s svojimi kupci za zagotovitev ustreznega razmerja cen v verigi in pričenejo s plačevanjem odkupne cene v višini lastne cene.

Prav tako naj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pripravi shemo pomoči za odkupljeno govedo od začetka razglasitve epidemije bolezni covid-19 do konca leta 2020, ki bo pokrila razliko med odkupno ceno in stroški prireje. Odbor tudi zahteva temeljito analizo strukture cene v verigi preskrbe s hrano v letošnjem letu ali vsaj za zadnjih sedem mesecev in analizo masnih tokov (masne bilance) za letošnje leto. Z analizo naj se tudi

ugotovi količine in kakovost v Slovenijo pripeljanega govejega mesa po posameznih nosilcih dejavnosti znotraj verige preskrbe s hrano. O teh ugotovitvah se mora tudi seznaniti javnost. MKGP naj tudi takoj začne izvajati promocijo Izbrana kakovost za goveje meso in naj med pogoje za pridobitev pomoči pri ukrepih kmetijske politike vključi merilo spoštovanja poštenih cenovnih razmer v verigi preskrbe s hrano. Ne nazadnje pa se morajo zagotoviti sredstva za obnovo manjših klavničnih obratov, s katerimi bi lahko manjše klavnice znižale stroške obratovanja. Zato se morajo v načrt okrevanja zaradi posledic pandemije covid-19 vključiti finančna sredstva za obnovo hlevov in hkrati omo-

gočiti 90-odstotno sofinanciranje pri pripravi razpisov v skladu z zadnjo spremembo PRP.

Člani odbora so pozvali tudi Agencijo za varstvo konkurence, da preveri morebitno kartelno dogovarjanje med posameznimi klavno-predelovalnimi obrati glede višine odkupne cene govejega mesa in morebitno zlorabo moči nad najšibkejšim deležnikom, to je rejcem pri klavno-predelovanih obratih ali trgovini.

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin mora opraviti temeljit nadzor nad označevanjem mesa in masnimi bilanci pri posameznih nosilcih dejavnosti ter s tem seznaniti javnost

Na koncu seje so člani odbora tudi predlagali varuhu v verigi preskrbe s hrano, da preveri morebitno uporabo nepoštenih praks po posameznih nosilcih dejavnosti znotraj verige preskrbe s hrano.

Ogrožena prehranska varnost

Na KGZS opozarjamo, da bodo imele že dalj časa trajajoča in za rejce nevzdržna cenovna razmerja v sektorju prireje govejega mesa dolgoročne in negativne posledice na najpomembnejšo kmetijsko panogo v Sloveniji. S tem se bosta zmanjšali obdelanost najbolj ranljivih območij naše domovine in tudi prehranska varnost državljanov.

Za nove načine zavarovanja v sadjarstvu

O poenotenju začetka zavarovalnega kritja, višjem sofinanciranju in Izbrani kakovosti.

Konec avgusta je potekala deseta seja Strokovnega odbora (SO) za sadjarstvo in oljkarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS). SO je pri obravnavi zavarovanja sadjarske pridelave (prisotna sta bila tudi predstavnika zavarovalnic Triglav in Agro Zavarovalnice Maribor) izpostavil letošnje težave pri ugotavljanju začetka zavarovalnega kritja po spomladanski pezebi. Pri eni zavarovalnici je ta pogoj 20 % odprtih cvetov, pri drugi pa datum 1. april oziroma 20. marec za obalne občine. Obe zavarovalnici obljubljata spremembo začetka zavarovalnega kritja, ki bo prilagojena novim razmeram in bo tudi bolj ugodna za sadjarje. SO je predlagal nov način zavarovanja pridelka sadja, na osnovi katerega bi se zavarovalo samo letne stroške pridelave. Strokovni odbor predlaga tudi dvig stopnje sofinanciranja zavarovalnih premij s 50 % na 65 % ter ponovno vzpostavitev delovne skupine za zavarovanje na MKGP.

Predlog dviga normiranih stroškov

Pri izračunu katastrskega dohodka za sadjarstvo bo KGZS predlagala dvig normiranih stroškov na 93 %. SO tudi meni, da je vstopni prag za DDV postavljen prenizko, zato predlaga, da se za rednega davčnega zavezanca, ki opravlja osnovno kmetijsko ali gozdarsko dejavnost, vstopni prag za DDV dvigne s 7.500 na 15.000 evrov.

Člani odbora so tudi podprli pripombe KGZS na Zakon o kmetijstvu glede ohranjanja sedanje oblike kmetije in pojmovanja kmeta, hkrati pa predlaga tudi ustanovitev medresorske skupine za ureditev malih obsegov prve stopnje predelave in predelav, ki se izvajajo izključno na lastni surovini v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Strokovni odbor se je seznanil tudi z zahtevami strategije »od vil do vilic«, ki predvideva zmanjšanje odvisnosti kmetijstva od pesticidov in antimikrobikov, ter pretirane uporabe gnojil, hkrati pa predvideva povečanje ekološke pridelave.

Izbrana kakovost za sadje

Predsednik SO je podal informacijo o trenutnih aktivnostih promocije Izbrane kakovosti (IK) za sadje. Za izvedbo promocije je bila izbrana agencija Pristop, ki si že ogleduje predlagane lokacije za snemanje reklamnega oglasa. Glavna sporočila promocije IK za sadje so višja kakovost, dodatna kontrola, pridelano in predelano v Sloveniji. Pričetek promocijske kampanje je predviden 25. septembra.

Vojko Bizjak, tajnik SO

Sredstva za OMD bo treba povečati

Konec avgusta 2020 je potekala 12. seja Strokovnega odbora za gorsko-višinska območja, OMD za pridelavo in agrarne skupnosti, na kateri so obravnavali predloge projektov financiranih iz mehanizma za okrevanje, potek priprave strateškega načrta skupne kmetijske politike (SKP) po letu 2020 ter predloge za oblikovanje ukrepov nove SKP na področju ohranjanja kmetovanja na hribovskih kmetijah.

Za izvajanje mehanizma za okrevanje so na MKGP zbirali projektne predloge, pri čemer je sodelovala tudi KGZS. Vsi projekti morajo naslavljati okrevanje po krizi covid-19. Izpostavljeno je bilo, da je v obstoječih programih prešibko zastopana živinoreja, predvsem govedoreja.

Na MKGP so že pripravili prvi nabor ukrepov, ki bi se financirali v okviru tega inštrumenta v kmetijstvu. V drugem programu »Next generation«, ki je namenjen razvoju podeželja, naj bi bilo za kmetijstvo namenjenih 75 milijonov evrov, skozi mehanizem za okrevanje in odpornost pa bo skozi nacionalni program na razpolago 1,6 milijarde evrov.

KGZS je takoj po sprejetem finančnem dogovoru na ravni EU pripravila nabor vsebin, ki odgovarjajo na ključne izzive. KGZS želi, da se podprejo naložbe, ki jih trenutno s programom razvoja podeželja ne moremo podpreti. Člani SO so opozorili na problem razpisnih pogojev za male kmetije, za rejo drobnice ter naložbe v gorsko mehanizacijo.

Strateški načrt bodoče SKP

Pri obravnavi poteka priprave Strateškega načrta bodoče SKP so predstavniki MKGP člani odbora seznanili, da bo Slovenija za kmetijstvo v novem programskem obdobju prejela 1,8 milijarde evrov. Zaradi covid-19 je komisija odobrila tudi nov ukrep, in sicer nadomestilo izpada dohodka kmetijam zaradi začasnega zaprtja javnih ustanov (šole, vrtci, bolnišnice ...). Za ta namen je predvidenih 3,5 milijona evrov.

Usmeritev priprave Strateškega načrta je začrtal dokument »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«. Na MKGP analizirajo, kaj bi prinesla morebitna ukinitve plačilnih pravic v okviru neposrednih plačil, proizvodno vezana plačila pa se lahko načrtujejo le za sektorje v težavah.

Nujna preverba izvajanja in kontrol ekološkega kmetovanja

Člani SO so zahtevali, da se sredstva za OMD območja v novem programskem obdobju povečajo (povečanje je nujno, tudi zaradi predvidene ukinitve plačil za kmetije na območjih z naravnimi omejitvami (PONO)). Treba je preveriti slovenske pogoje izvajanja in kontrol ekološkega kmetovanja, ki ne smejo biti zahtevnejši od drugih držav EU. Odbor predlaga MKGP, da poišče načine, da mlade zadržijo na hribovskih kmetijah.

Člani SO so podprli nabor predlogov KGZS, da se prednostno podprejo podpore v dobrobit živali za vse živalske vrste, v ekološko kmetovanje, v infrastrukturo na podeželju (vodovod, ceste, kanalizacija ...) ter specialno mehanizacijo za težke obdelovalne pogoje.

dr. Jernej Demšar, tajnik SO

JESENSKI PRIHRANEK!

PRIHRANKI PRI DOLOČENIH MODELIH IZ ZALOGE

DO KONCA NOVEMBRA!

ITRO, d.o.o., PE Štore • Železarska c. 3, 3220 Štore
Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

O Zakonu o kmetijstvu

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (ministrstvo) je pripravilo predlog sprememb Zakona o kmetijstvu (ZKme-1), na KGZS smo predlog v juliju in avgustu pregledali ter nanj podali predloge in pripombe.

Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

Predlog zakona želi ločiti med kmetom – subjektom in kmetijo – objektom. Opredelitev kmeta in kmetijskega gospodarstva je nujna zaradi uskladitve nacionalne ureditve s predpisi EU, ki določajo, da je kmet subjekt, kmetijsko gospodarstvo pa objekt, s katerim kmet upravlja. Trenutno veljavni Zakon o kmetijstvu ne loči dosledno subjekta od objekta. Po predlagani ureditvi je kmet – subjekt, ki nastopa v pravnem prometu v svojem imenu in za svoj račun, KMG-MID številka pa označuje objekt, t. i. kmetijsko gospodarstvo, ki ga bodo sestavljale nepremičnine (zemljišča in stavbe za kmetijsko dejavnost), mehanizacija in oprema ter živali.

Na KGZS predlagamo, da se izraz kmet uporablja samo za kmeta fizično osebo in ne za vse statusne oblike na splošno. Kot nadpomenka za vse statusne oblike predlagamo pojmovanje kmetovalec. Če izraz kmetovalec ne bo sprejet, je potrebno jasno zapisati, da kmet fizična oseba ni s. p. ali druga oblika gospodarskega subjekta. Prav tako je potrebno poskrbeti, da se kmetu fizični osebi ne spremeni položaj na davčnem in socialnem področju.

Trenutna ureditev omogoča, da sta nosilec kmetije in lastnik živali dve različni osebi. Po novem predlogu kmetijsko gospodarstvo tvorijo tudi živali. Po predlogu ZKme-1 ni jasno, kaj to pomeni za pogodbeno pitanje, pašo v planinah ...), zato ministrstvo pozivamo k pojasnilom.

KMG MID v primeru kmeta posameznika ne sme biti javen podatek. Še naprej naj kot EMŠO ostane osebni podatek.

Soglasje za uporabo zemljišč

Kmet ima pravico do uporabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, če je lastnik ali zakupnik zemljišč oziroma ima za uporabo zemljišč pridobljeno soglasje lastnika zemljišč ali drugo pravno podlago, iz katere izhaja pravica do uporabe zemljišč.

Na KGZS menimo, da moramo z namenom ohranitve čim večje obdelanosti kmetijskih zemljišč ohraniti enako ureditev kot do sedaj, ko se ta pravica do uporabe kmetijskih in gozdnih zemljišč domneva, upravne enote pa imajo možnost dodatne preveritve. Lastnik zemljišč, če ga oseba, ki vrisuje GERK-e ne vpraša za dovoljenje, ima že sedaj številne možnosti, da zaščiti svoja lastninskopravna upravičenja.

Člani kmetije

Kmet, ki je fizična oseba, se po predlogu zakona imenuje kmet

posameznik. Družinski član, ki se s soglasjem pripiše h kmetu posamezniku, je lahko:

- zakonec kmeta posameznika ali oseba, s katero kmet posameznik živi v zunajzakonski skupnosti,
- partner kmeta posameznika v registrirani istospolni partnerski skupnosti ali
- oseba, s katero je kmet posameznik v sorodstvu v ravni vrsti ali stranski vrsti do vštetelega tretjega kolena ter v sorodstvu po svaštvu do vštetelega drugega kolena.

Fizična oseba je lahko družinski član le pri enem kmetu posamezniku in poda soglasje glede opravljanja kmetijske dejavnosti na kmetiji.

S predlogom zakona je naložena nova obveznost, da se med družinskimi člani sklepajo dogovori (podajajo soglasja) glede volje do skupnega opravljanja kmetijske dejavnosti in tudi soglasja do uporabe stvari, ki so v lasti družinskega člana. Na KGZS predlagamo, da se soglasje do skupnega dela in uporabe stvari domneva in da je aktivnost (sklepanje dogovora) naložena tistemu, ki tega ne želi. Predlagamo spremembo diktije v smislu, da so aktivnosti naložene nekemu, ki ne želi več biti član kmetijskega gospodarstva kmeta posameznika. Namesto soglasja naj oseba poda izjavo za izključitev.

Agrarne skupnosti

Predlog zakona predvideva, da so kmetje tudi agrarne skupnosti, a le tiste, ki so registrirane po Zakonu o agrarnih skupnostih.

Pri statusni obliki agrarne skupnosti je potrebno paziti, da se ne izključi tistih agrarnih skupnosti, ki še niso preoblikovane. Če so kmetje zgolj agrarne skupnosti, ki so se preoblikovale po Zakonu o agrarnih skupnostih, se iz možnosti pridobivanja neposrednih plačil izključi vse, ki že vrsto let pridobivajo sredstva iz naslova ukrepov skupne kmetijske politike. Posledično se po koncu 2022 onemogoči pridobivanje sredstev, ki pomenijo osnovo za gospodarjenje na zemljiščih s težjimi obdelovalnimi pogoji. Nelogično je, da predlog zakona na eni strani ureja možnost pridobitve oziroma ohranjanja davčne številke, na drugi strani pa se uvaja izključevanje tistih agrarnih skupnosti, ki še niso preoblikovane. Če pripomba KGZS ne bo upoštevana, je nujno, da se zaradi dolgotrajnih postopkov preoblikovanja agrarnih skupnosti določijo oziroma podaljša prehodno obdobje.

Spremljanje organske snovi v tleh in analize tal

Dopolnitve vsebin se nanašajo na področje spremljanja organske snovi in hranil v kmetijskih tleh, poenostavitve nekaterih administrativnih postopkov za izvajanje ukrepov kmetijske politike, ukrepov inšpektorjev, natančnejšo določitev vodenja zbirkih podatkov in določitev nekaterih novih zbirkih podatkov.

Na KGZS ugotavljamo, da gre zelo širok pojem in nikjer ni definirano, kaj je s spremljanjem organske snovi in hranil v kmetijskih tleh mišljeno oziroma, za kakšno biomaso gre. Predlagamo, da se opredeli, kaj se uvršča med odmrlo nadzemno maso oziroma, katero odmrlo nadzemno biomaso bo ministrstvo spremljalo.

Zaradi ohranjanja trajne rodovitnosti kmetijskih zemljišč, varstva kmetijskih zemljišč pred onesnaženjem in nesmotrno rabo ter za ohranjanje in izboljšanje virov za trajnostno pridelavo, Ministrstvo vzpostavlja pravno podlago za sistematično spremljanje stanja kmetijskih tal, ki se bo izvajalo predvsem na podlagi analize talnih vzorcev tal.

Na KGZS menimo, da naj bi parametre tal v pretežni meri spremljala država preko pooblaščenih institucij. Menimo, da mora podatke o stanju kmetijskih tal, ki so opredeljeni v prvem dostavku tega člena, zagotoviti država izključno preko monitoringa, za katerega lahko pooblasti ustrezne institucije, ne more pa jih pridobivati tudi na plečih kmetov. Obsežnejše analize bi predstavljale neupravičene stroške za kmeta.

Prodaja kmetijskih pridelkov

Predlog zakona predlaga ukinitve prodaje lastnih pridelkov in živil na stojnicah ob cesti. Na KGZS zahtevamo, da se ohrani slovensko pestrost in kmetije manjših obsegov, zato predlagamo izjemo za prodajo ob cesti, ki mora veljati za kmetije in njihove družinske člane. S tem ohranimo kratke verige in lokalno oskrbo. Predlagamo, da se prodaja na stojnicah ob cesti ohrani za prodajo kmetijskih pridelkov oziroma živil, ki jih prodaja kmet posameznik.

Ob povečanem obsegu dela (sezonska prodaja sadja, kislega

zela ...) se pojavi začasna potreba po večji delovni sili (hkrtati se odvija spravo pridelka, logistika, prodaja), zato bi bilo potrebno omogočiti, da lahko pri neposredni prodaji, kot začasna pomoč, sodelujejo tudi ožji družinski člani kmeta posameznika (hči, ki je že poročena na drugo kmetijo, lahko pri prodaji pomaga svojih staršem, in obratno, brat na sestrični kmetiji). Na KGZS predlagamo, da se prvi odstavek 61a. člena dopolni, da smejo ob povečanem obsegu dela prodajo opravljati tudi osebe, s katero je kmet posameznik v sorodstvu v ravni ali stranski vrsti do vštetelega drugega kolena ter v svaštvu v prvem kolenu (otroci,

vnuki, starši, stari starši, bratje, sestre, zet in snaha).

Evidenca pridelovalcev zelenjave

Zavezanci za vpis v evidenco pridelovalcev zelenjave in zelišč poleg tistih, ki oddajajo zaradi SKP zbirno vlogo, naj bodo tudi osebe, ki pridelujejo zelenjavo in jo tudi tržijo na osnovi vpisanega GERK-a. Evidenca pridelovalcev zelenjave mora zajemati vse osebe, ki pridelano zelenjavo tržijo, ne glede na to, ali so kmetje posamezniki ali pravne osebe.

Certificiranje hmelja

Zaradi uskladitve s predpisi Unije se določijo pristojni or-

gan za certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov ter ureja javno pooblastilo za certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov.

Na KGZS predlagamo, da se certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov opredeli tudi kot vrsta dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Če ima kmetija na razpolago usposobljenega izvajalca, opremo in prostore v skladu z zakonskimi zahtevami, se lahko postopek certificiranja izvaja v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. To bi pomenilo boljše rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter možnost pridobivanja dodatnega dohodka na kmetiji.

Program javnih služb v kmetijstvu

Predlog zakona predvideva poenostavitve določbe glede sprejema programa javnih služb. V predlagani spremembi zakona je nedvoumno določeno, da vlada predpiše večletni program javne službe, minister pa, enotno za vse javne službe, sprejme letni program dela, ne glede na način izbire izvajalca javne službe.

Na KGZS predlagamo, da vlada poleg prioritete in ciljev predpiše ali določi tudi finančne vire financiranja javne službe.

NLB Agro Svetovanje. Financiranje. Razvoj.

Naj bo vaša kmetija vedno pripravljena na nove izzive.

Preverite ponudbo fleksibilnih kreditov, ki se prilagajajo letnim časom in letinam, ali izkoristite možnost individualne ponudbe kreditov pri modernizaciji kmetije. Z vami smo na vsakem koraku.

NLB
Za vse, kar sledi.

www.nlb.si/agro

Kakšne bodo posledice določanja trajno varovanih kmetijskih zemljišč za kmetovalce?

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo (v nadaljevanju: MKGP), je z javnim naročilom št. 430-135/2019 za izdelavo strokovnih podlag s področja kmetijstva izbralo podjetje LOCUS, prostorske informacijske rešitve, d. o. o., Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale (vodilni partner) v skupnem nastopu s partnerji in podizvajalci.

Vočko Bizjak, KGZS
vojko.bizjak@kgzs.si

Novica je bila objavljena na spletni strani MKGP dne 21. 7. 2020. S tem dejanjem je tudi izpolnjen pogoj za začetek postopka določanja trajno varovanih kmetijskih zemljišč, kot ga predvideva Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 - ZKme-1D, 79/17, 80/20 - ZIUOOPE, v nadaljevanju: ZKZ).

Zakonodaja

ZKZ v drugem členu med drugim določa, da se kmetijska zemljišča s prostorskimi akti lokalnih skupnosti določijo kot območja kmetijskih zemljišč in se razvrščajo v območja **trajno varovanih kmetijskih zemljišč (v nadaljevanju TVKZ) in območja ostalih kmetijskih zemljišč (v nadaljevanju OKZ)**. TVKZ bodo po sprejetju občinskih prostorskih načrtov (v nadaljnjem besedilu OPN) »trajno« varovana le deset let, nato pa se bo o varovanju ponovno presojalo. Desetletno varovanje TVKZ pa ne pomeni samo tega, da se na ta zemljišča, vsaj načeloma, ne bo moglo posegati z izgradnjami industrijskih con, trgovskih con in podobno, temveč lahko pomeni tudi past (težave) za slovenskega kmeta, pridelovalca hrane, če ne bo pravočasno načrtoval širitve svoje kmetije – gradnje potrebnih gospodarskih objektov v naslednjih desetih letih. Zakaj?

Tretji d. člen ZKZ uvodoma določa, da se območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč ne smejo spreminjati najmanj deset let od uveljavitve prostorskega akta lokalne skupnosti, s katerim so bila ta območja določena. Z zakonom so določene tudi izjeme od te prepovedi. Na območjih TVKZ se lahko pred iztekom desetih let načrtujejo širitve območij obstoječih prostorskih ureditev državnega pomena, lahko pa se tudi načrtujejo nove prostorske ureditve državnega pomena s področij:

- a) cestne infrastrukture;
- b) železniške infrastrukture;
- c) energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, in sicer:
 - hidroelektrarne, vrtine za pridobivanje geotermalne energije, elektroenergetske

vode, plinovode, vročevode in naftovode ter priključke nanje;

- vetrne elektrarne na kmetijskih zemljiščih z boniteto kmetijskih zemljišč do vključno 40;
- č) vodne infrastrukture in vodne ureditve;
- d) obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- e) zračnega prometa, in sicer radionavigacijske naprave za zračni promet.

V prostorskih aktih lokalnih skupnosti pa se lahko izjema na območju TVKZ s spremembo kmetijske namenske rabe pred iztekom desetih let načrtujejo:

- objekti cestne infrastrukture lokalnega pomena, ki so nujno potrebni zaradi navedene na cestno infrastrukturo državnega pomena,
- preselitve kmetijskih gospodarstev delno ali v celoti, ki so povezane z načrtovanjem cestne infrastrukture državnega pomena in
- objekti vodne infrastrukture in vodne ureditve, nujno potrebne zaradi varstva pred škodljivim delovanjem voda, in objekti vodne infrastrukture in vodne ureditve lokalnega pomena, nujno potrebne zaradi prostorskih ureditev državnega pomena.

Območja ostalih kmetijskih zemljišč se lahko spreminjajo v postopku prostorskega načrtovanja lokalnih skupnosti tudi pred iztekom roka iz prvega odstavka tega člena. Pri tem se morajo upoštevati načela zakona, ki ureja prostorsko načrtovanje.

ZKZ daje lokalnim skupnostim tudi možnost, da lahko, če to ni v nasprotju z njihovimi strateškimi usmeritvami prostorskega razvoja, z občinskim podrobnim prostorskim načrtom v skladu z zakonom, ki ureja prostorsko načrtovanje (v nadaljnjem besedilu: OPPN), na kmetijskih zemljiščih brez spremembe namenske rabe načrtujejo naslednje kmetijske objekte, ki so neposredno namenjeni kmetijski dejavnosti:

- a) stavbe za rastlinsko pridelavo, če je način pridelave neposredno vezan na kmetijsko

zemljišče;

b) stavbe za rejo živali (perutninske farme, hlevi, svinjaki, staje, kobilarne in podobne stavbe za rejo živali), vključno z objekti za skladiščenje gnoja in gnojekve, razen objektov, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje po predpisu, ki ureja vrste posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje;

c) stavbe za spravilo pridelka (kmetijski silosi, kašče, kleti, seniki, skednji, kozolci, koruznjaki in podobne stavbe za spravilo pridelka, razen vinskih kleti in zidanic) in stavbe za predelavo lastnih kmetijskih pridelkov (sirarne, sušilnice sadja ipd.);

č) druge nestanovanjske kmetijske stavbe (stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodja in mehanizacije).

Našteti objekti se morajo najprej načrtovati v bližini obstoječe lokacije kmetijskega gospodarstva oziroma zadruge, registrirane za dejavnost kmetijstva, če pa to ni mogoče, pa se jih prednostno načrtuje na kmetijskih zemljiščih nižjih bonitet.

Postopka priprave OPPN ne more predlagati vsak, vključene so lahko le pobude subjektov, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

a) v primeru kmetije po zakonu, ki ureja kmetijstvo, mora biti nosilec te kmetije obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovan na podlagi 17. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415, 44/14 - ORZPIZ206, 85/14 - ZUJF-B, 95/14 - ZUJF-C, 90/15 - ZIUPTD in 102/15);

b) v primeru kmetijskega gospodarstva po zakonu, ki ureja kmetijstvo, organiziranega kot samostojni podjetnik ali pravna oseba, mora to kmetijsko gospodarstvo v letu pred vložitvijo pobude iz petega odstavka tega člena z opravljanjem kmetijske dejavnosti doseči najmanj 60 odstotkov svojega letnega prihodka, pri čemer mora biti ta prihodek večji od 30.000 evrov;

c) v primeru zadruge, registrirane za dejavnost kmetijstva, mora zadruga v letu pred

vložitvijo vloge iz petega odstavka tega člena z opravljanjem kmetijske dejavnosti doseči najmanj 50.000 evrov svojega letnega prihodka;

č) v primeru agrarne skupnosti, registrirane v skladu z Zakonom o agrarnih skupnostih (Uradni list RS, št. 74/15), mora agrarna skupnost imeti v lasti najmanj 20 ha kmetijskih zemljišč.

Potek določitve TVKZ in posledice za kmetovalce

MKGP bo naročilo izdelavo strokovne podlage s področja kmetijstva takrat, ko bo lokalna skupnost MKGP-ju posredovala sklep o začetku postopka priprave prostorskega akta,

iz katerega izhaja, da se s prostorskim aktom predlaga sprememba namenske rabe kmetijskih zemljišč. To velja za vse sklepe, objavljene po 21. 7. 2020. Izbrani izvajalec bo izdelal strokovne podlage, ki bodo že vsebovale predlog območij TVKZ in predlog območij OKZ za posamezno lokalno skupnost, lokalne skupnosti pa bodo dolžne strokovne podlage upoštevati pri pripravi prostorskega akta. Ko bo prostorski akt posamezne lokalne skupnosti sprejet, bodo z njim tudi določena TVKZ, ki jih ne bo dovoljeno spreminjati deset let (razen z zakonom določenih izjem).

Za kmetovalce bo v praksi to pomenilo, da gradnje za potrebe širitve kmetije ne bodo mogli predlagati na TVKZ, temveč

samo na OKZ.

Zakon sicer daje lokalnim skupnostim možnost, da na pobudo zakonsko določenih subjektov z OPPN na kmetijskih zemljiščih brez spremembe namenske rabe načrtujejo določene kmetijske objekte, ki so neposredno namenjeni kmetijski dejavnosti, vendar pa je pri tem potrebno upoštevati, da tovrstno načrtovanje prinese predlagatelju tudi relativno visoke dodatne stroške.

Priporočilo

Vsem kmetovalcem predlagamo, da so pozorni na začetek postopkov za spremembo OPPN-jev v svojih lokalnih skupnostih. Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) bo na lokalnem nivoju skušala kmete o tem obveščati. Predlagamo, da vsak kmetovalec, ki načrtuje posodobitev ali širitev kmetije, skrbno prouči, na katero zemljišča bo širil svojo kmetijo oz. gradil nova gospodarska poslopja in druge objekte, potrebne za delovanje kmetije. Smiselno bi bilo, da že v okviru zbiranja pobud lokalnih skupnosti za spremembo namenske rabe kmetijskega zemljišča predlaga lokacijo za širitev kmetije, posebej če je že vnaprej jasno, da bo ta lokacija sicer lahko določena kot TVKZ. Če bo to priložnost zamudil, bo lahko sicer dal pobudo za OPPN, vendar le, če bo izpolnjeval zakonske pogoje.

Prva spletna licitacija govedi rjave pasme

Nepredvidene situacije in omejen čas, v katerem se človek znajde, včasih privedejo do rešitev, za katere se v običajnih razmerah verjetno ne bi odločili. Take rešitve se na koncu velikokrat izkažejo za optimalne v danem trenutku.

V času druge letošnje krize zaradi covid-19, ki je zajela domala vse pore življenja, bi morala biti organizirana tradicionalna razstava in licitacija govedi rjave pasme v Poljubinu. Ker tega ni bilo več moč organizirati na samem prizorišču, se je Pavla Plesničar, vodja oddelka za živinorejo na Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, domislila, da bi prvič v Sloveniji organizirali spletno licitacijo govedi. Za marsikoga je bila zamisel sprva nekoliko neobičajna, vendar so jo nato vsi vpleteni zbrali z obema rokama in takoj so stekle priprave.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je skupaj s Kmetijsko zadruzo Tolmin in Društvom živinorejcev Tolminske v nekaj dneh pripravil vse potrebno za licitacijo. Ta je potekala v soboto, 17. Oktobra, prek brezplačne aplikacije WhatsApp. Že nekaj dni pred tem so bili na spletni strani www.govedo.si objavljeni vsi podatki o živalih, skupaj z video posnetki s kratkim opisom živali in izklicnimi cenami. Priložen je bil katalog in kratka navodila za kupce in prodajalce.

Pri objavi podatkov je sodeloval Kmetijski inštitut Slovenije s svojimi strokovnjaki. Vsi zainteresirani so tako imeli dovolj informacij, na podlagi katerih so se lahko odločali. Na licitaciji je sodelovalo 15 rejcev z 38 živalmi. Prijavljenih kupcev iz različnih delov Slovenije je bilo 12 in imeli so kaj videti.

Bolj se je licitacija bližala koncu, večjo napetost je bilo čutiti v zraku. Dih je jemala tudi izredna kakovost živali, saj po mnenju selekcionistke Pavle Plesničar, ki je vodila spletno licitacijo, tako kakovostne skupine živali na omenjenem sejmu še ni bilo. Še posebej v zadnjih minutah se je razplamtel pravi »licitacijski boj« za določene živali in mnogim opazovalcem bo celotno dogajanje ostalo še dolgo v lepem spominu.

Končni pregled prodanih živali je pokazal, da je najvišjo prodajno ceno 2.010 evrov dosegla plemenska telica z imenom Tinta, ki prihaja iz vasi Kamno ob reki Soči in je v lasti družine Smrekar. Rejec teleta je bil Tomaž Kuštrin iz Pečin.

Povprečna cena petnajstih prodanih živali na licitaciji je znašala 1.571 evrov. Kasneje je bilo prodanih še sedem živali. Na tem mestu bi se radi v imenu Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica še enkrat zahvalili vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da bo letošnja licitacija govedi rjave pasme v marsičem postala tudi mejnik za vse tiste, ki se bodo s to dejavnostjo ukvarjali v prihodnje.

Saša Volarič

Kako prenesti dejavnost podjetnika

Kdaj je smotrno prenesti dejavnost podjetnika na naslednika ali druge prevzemnike in kako to izpeljati davčno pravilno?

mag. Martin Nose, KGZS
martin.nose@kgzs.si

Tudi na kmetijah se v poslovni praksi dogaja, da osebe, ki so registrirane in opravljajo dejavnost kot samostojni podjetniki, zaidejo v razmere, ko dejavnost kot podjetnik (s. p.) ne morejo ali ne želijo več opravljati. Kako torej zagotoviti posebno – davčno nevtralnno – obravnavo transakcije prenosa podjetja ali dela podjetja zavezanca na drugo osebo in ob tem plačati cesarju, kar je cesarjevega, natančno toliko, kot je predpisano, ne pa več.

Na kmetiji so se nemalokrat (npr. ob razširitvi dejavnosti) odločili, da je kdo od članov kmečkega gospodinjstva kot posamezna fizična oseba vstopil v status samostojnega podjetnika kot ene od pravnoorganizacijskih oblik, v kateri se lahko opravlja pridobitna dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Zakon o gospodarskih družbah je opustil uporabo predpone »samostojni«, tako da se uradno uporablja samo še izraz podjetnik in kratica s. p.

Zakaj prenesti dejavnost

Utegne pa se zgoditi, da osebe, ki so registrirane in opravljajo dejavnost kot samostojni podjetniki, zaidejo v razmere, ko dejavnost kot podjetnik (s. p.) ne morejo ali ne želijo več opravljati. Običajno je vzrok prenehanja dejavnosti trajna nezmožnost za delo ali upokojitve v skladu z veljavnimi predpisi ali smrt podjetnika.

V določenih primerih pa je lahko smotrno prenesti dejavnost na novega zasebnika ali s statusno spremembo preiti v drugačno obliko organiziranosti, kot to omogoča Zakon o gospodarskih družbah. Pri tem je ključnega pomena, da gre za davčno nevtralen prenos, kateri prenosnika in prevzemnika ne

bremeni dodatno.

Po Zakonu o dohodnini (ZDoh-2) se vsako prenehanje opravljanja dejavnosti davčno obravnava kot odtujitev sredstev (razen denarnih sredstev ter določenih nepremičnin in opreme), nadaljevanje opravljanja dejavnosti s prevzeti sredstvi pa kot pridobitev teh sredstev. V okviru prenehanja opravljanja dejavnosti štejejo vsa prenehanja ne glede na vzrok prenehanja in ne glede na to, ali prenehanje temelji na volji podjetnika ali ne ter ne glede na to, ali se dejavnost nadaljuje prek druge osebe ali ne.

To pomeni, da mora zavezanec ob prenehanju opravljanja dejavnosti razkriti skrite rezervacije in za znesek skritih dobičkov ter za znesek izkoriščenih davčnih olajšav (na primer olajšave za investiranje) povečati davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti. Priznane pa so mu izgube, ki jih je mogoče pripisati prenesenim sredstvom in obveznostim.

Izjeme

Izjema od splošnega pravila v četrtem odstavku 51. člena ZDoh-2 določa, da lahko zavezanec zahteva, da se za odtujitev oziroma pridobitev sredstev pri ugotavljanju davčne osnove ne šteje:

1. prenehanje opravljanja dejavnosti zavezanca s **prenosom podjetja ali dela podjetja zavezanca na drugo fizično osebo** zaradi smrti, trajne nezmožnosti za delo ali upokojitve v skladu z veljavnimi predpisi na zakonca, otroka, posvojenca ali pastorka (novega zasebnika) in so izpolnjeni določeni pogoji:

- novi zasebnik nadaljuje z opravljanjem dejavnosti v Sloveniji,

- novi zasebnik mora ovrednotiti prevzeta sredstva in obveznosti, amortizirati prevzeta sredstva in izračunavati do-

bičke ter izgube v zvezi s prejetimi sredstvi in obveznostmi z upoštevanjem vrednosti na dan prenehanja opravljanja dejavnosti zavezanca, po kateri bi se izhajalo pri izračunu davčne osnove pri zavezanca, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, oziroma na način, kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo,

- novi zasebnik prevzame rezervacije, ki jih je oblikoval zavezanec, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, ki se lahko pripisajo podjetju, ki se prenaša, in pogoje v zvezi s temi rezervacijami, kot bi veljali za zavezanca, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo;

2. prenehanje opravljanja dejavnosti zavezanca, ki se izvede v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah s **statusnim preoblikovanjem podjetnika**, pri čemer morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- nova oziroma prevzemna pravna oseba je rezident,

- nova oziroma prevzemna pravna oseba mora ovrednotiti prevzeta sredstva in obveznosti, amortizirati prevzeta sredstva in izračunavati dobičke ter izgube v zvezi s prejetimi sredstvi in obveznostmi z upoštevanjem vrednosti na zadnji dan obdobja, za katero se izračunava akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti pri statusnem preoblikovanju podjetnika, po kateri bi se izhajalo pri izračunu davčne osnove pri zavezanca, ki bo prenehal z opravljanjem dejavnosti, oziroma na način, kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo,

- nova oziroma prevzemna pravna oseba prevzame rezervacije, ki jih je oblikoval zavezanec, ki bo prenehal z opravljanjem dejavnosti, ki se lahko pripisajo podjetju oziroma delu podjetja, ki se prenaša, in pogoje v zvezi s temi rezervacijami, kot bi veljali za zavezanca, ki bo prenehal z opravljanjem dejavnosti, kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo,

- fizična oseba se zaveže, da bo svoj delež v pravni osebi, pri-

dobljen s statusnim preoblikovanjem, obdržala najmanj 36 mesecev in ga nominalno ne bo zmanjšala.

V skladu z ZDoh-2 se davčna obravnava prizna, če je priglašena pri davčnem organu na način ter v rokih, kot to določa 303. člen Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2, in so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji.

Davčne obveznosti

Cilj navedenih pogojev je **zagotoviti posebno – davčno nevtralnno – obravnavo transakcije prenosa podjetja ali dela podjetja zavezanca na drugo fizično osebo** (tj. novega zasebnika) in transakcije, ki se izvede v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah o statusnem preoblikovanju podjetnika.

Zavezanec, ki želi v skladu s 303. členom ZDavP-2 pri ugotavljanju davčne osnove uveljavljati posebno (nevtralnno) davčno obravnavo in izpolnjuje zgoraj navedene pogoje, mora takšno davčno obravnavo priglasiti davčnemu organu na posebnem obrazcu, sestavni del katerega je tudi izjava o izpolnjevanju pogojev, določenih v 51. členu ZDoh-2.

Zavezanec, ki preneha z opravljanjem dejavnosti, in novi zasebnik oziroma nova ali prevzemna pravna oseba opravi priglasitev na enotnem obrazcu, ki ga sopolpišeta.

Zavezanci morajo v davčnem obračunu posebej izkazati učinke na davčno osnovo, ki so posledica upoštevanja priglašene davčne obravnave, torej preko davčnega obračuna podati izračun razlike v obdavčitvi v primeru, če posebna (nevtralnna) davčna obravnava pri obravnavanih transakcijah ne bi bila priznana.

V primeru prenehanja opravljanja dejavnosti se obdobje, za katero se izračunava akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti, konča z dnem prenehanja opravljanja dejavnosti, če ni z ZDavP-2 drugače določeno. V tem primeru mora zavezanec predložiti davčni obračun davčnemu organu v šestdesetih dneh po zaključku obdobja, za katero se obračunava akonta-

se izračunava akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti, konča na obračunski dan statusnega preoblikovanja podjetnika po ZGD-1. Davčni zavezanec mora davčni obračun, sestavljen za obdobje od začetka davčnega leta do obračunskega dneva statusnega preoblikovanja, davčnemu organu predložiti v tridesetih dneh od vpisa statusnega preoblikovanja podjetnika v sodni register. Obvezna priloga tega davčnega obračuna je sklep o prenosu podjetja in akt o ustanovitvi družbe (če je ta na novo ustanovljena) oziroma pogodba o prenosu podjetja (če se prenese na že obstoječo prevzemno kapitalno družbo).

Za primer smrti samostojnega podjetnika obstajajo posebne določbe ZDavP-2 glede izdelave davčnega obračuna. Kadar oseba preneha z opravljanjem dejavnosti zaradi smrti, priglasitev opravi novi zasebnik oziroma pravna oseba, v katero so vložena sredstva. Ta priglasitev mora biti opravljena najkasneje v šestdesetih dneh po dnevu prenehanja opravljanja dejavnosti.

Zagotoviti posebno – davčno nevtralnno – obravnavo transakcije prenosa podjetja ali dela podjetja zavezanca na drugo osebo je prav tako pomembno, kot izvesti sam fizični prenos dejavnosti. S tehtnim premislekom o davčnih okvirih in temu ustreznim ravnanjem lahko tudi veliko prihranimo.

cija dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

Navedena pravila veljajo za vse zavezanca, ki dejavnost po določenem obdobju prenehajo opravljati, ker podjetje ali del podjetja prenesejo na drugo fizično osebo zaradi smrti, trajne nezmožnosti za delo ali upokojitve v skladu z veljavnimi predpisi, zakonca, otroka, posvojenca ali pastorka ali pa, ker se odločijo prenehati opravljati dejavnost na način, da sredstva iz podjetja prenesejo v svoje gospodinjstvo.

Samostojni podjetnik, ki se statusno preoblikuje v kapitalno družbo, bodisi med davčnim letom ali pa na zadnji dan davčnega leta, je zaradi te transakcije dolžan sestaviti in davčnemu organu predložiti davčni obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

V primeru statusnega preoblikovanja podjetnika v skladu z ZGD-1 se obdobje, za katero

Povabilo k oddaji ponudbe za katalog živil za sektor HORECA

Obveščamo vas, da se je spletna aplikacija Katalog živil za javno naročanje razširil v Katalog HORECA. Ta je namenjen gostilnam, restavracijam in hotelom.

Vašo ponudbo pridelkov in izdelkov lahko oddate na naslov: klara.otonicar@kgzs.si ali na www.katalogzivil.si. To pomeni, da bodo zanimanje za vašo ponudbo hrane izkazovale tako javne ustanove kot tudi gostilne, restavracije in hoteli. Vpis ponudbe v katalog je za člane KGZS brezplačen.

Katalog živil so pripravili na Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Zadržno zvezo Slovenije. Katalog omogoča hiter pregled lokalne ponudbe živil in možnost izvedbe povpraševanja.

KATALOG ŽIVIL
za javno naročanje

Dodatek k članku

PODJETNIK ALI D. O. O.?, ki je bil objavljen v 160. številki Zelene dežele

Fizična oseba, ki opravlja dopolnilno dejavnost na kmetiji (v skladu z Zakonom o kmetijstvu), se mora takrat, ko preide v status samostojnega podjetnika ali druge osebe ali kapitalne družbe, ki nadaljuje z dejavnostjo na kmetiji, zavedati, da je bilo dosedanje izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji deležno številnih poenostavitvev in olajšav, katere pa za druge pravne oblike ne veljajo.

Spremenjeni pravni status (zanje velja Zakon o gospodarskih družbah!) pomeni, da je potrebno pri kakršnem koli povečanju obsega ali vrste dejavnosti upoštevati vso zakonodajo (gradbeno, okoljsko in druge predpise), ki velja za sektor, v katerem delujejo. Tako npr. peka kruha ali kuhanje marmelade ne bo več možno v domači kuhinji, predelava mleka ne več v preurejenem hlevu in žaganje lesa ne več pod kozolcem, temveč v objektih, ki ustrezajo industrijskim normativom in standardom.

Dve dobri novici za kmete

Sprejetje Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju rešuje kar dve težavi kmetov ob upokojitvi.

Urška Ahlin Ganziti, KGZS
urska.ahlin-ganziti@kgzs.si

Državni zbor je 24. septembra 2020 z veliko večino potrdil sprejem Zakona o dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Gre za zakon, ki izpolnjuje marsikatera pričakovanja in potrebe kmetov, za katere smo si na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) prizadevali vrsto let. Rešuje namreč kar dve težavi kmetov ob upokojitvi. To je vštevanje dokupljenih kmečkih let v pokojninsko dobo brez dokupa ter priznanje širšega obsega pravic kmetom, ki so v osemdesetih letih prejšnjega stoletja plačevali enako visoke prispevke kot združeni kmetje, katerim je bil priznan polni obseg pravic.

Dokup kmečkih let

Leta 1984 je pričel veljati ZPIZ-83, ki je končno vsem kmetom omogočil splošno zavarovanje za starost in hkrati dal možnost, da za pretekla leta dokupijo dobo. To so bili kmetje, ki jim pred navedenim letom ni bilo omogočeno vstopiti v zavarovanje – tudi v starostno zavarovanje kmetov ne. Mnogo kmečkega prebivalstva se je takrat vključilo v zavarovanje in izkoristilo možnost dokupa dobe za čas, ko so delali na kmetiji. Tovrstna doba je vse do leta 2013, ko je bila sprejeta zadnja reformna zakonodaja s tega področja, štela kot doba, ki ni vplivala na višino odmere pokojnine. Z uveljavitvijo ZPIZ-2, torej od 1. januarja 2013 dalje, pa je dokup kmečkih let izgubil svojo vrednost. Uzakonjeno je bilo namreč razlikovanje med pokojninsko dobo in pokojninsko dobo brez dokupa, pri čemer le slednja omogoča priznanje polne pokojnine brez morebitnih odbitkov, priznanje pokojnine v zagotovljeni višini in možnost upokojitve pri nižji starosti. Zato vse od 1. januarja 2013 dalje mnogi kmetje prejemajo pokojnino, ki je lahko nižja za kar 18 odstotkov, kot bi bila sicer, nimajo pravice do odmere pokojnine v zagotovljeni višini, ki trenutno znaša 555,76 evra, in se ne morejo upokojiti pri nižji starosti. Nemalo izmed njih se jih je zato odločilo ostati v zavarovanju dlje kot 40 let, tudi po tri, štiri leta, in sicer z namenom, da bi izničili dokupljena leta ter si tako zagotovili vsaj odmero pokojnine brez odbitkov.

Glavni namen uvedbe pokojninske dobe brez dokupa je omogočiti upokojitev s polno pokojnino po 40 letih dela pri starosti 60 let oziroma celo nižji v primeru uveljavitve znižanja starosti. Pri tem je potrebno poudariti, da navedeno velja le

za osebe, ki so bile 40 let delovno aktivne, saj sicer polna upokojitvena starost znaša 65 let. Ravno zato smo na KGZS ves čas trdili, da dokupa kmečkih let ne gre primerjati s preostalimi dokupi. Kmetje so namreč leta lahko dokupili le, če so dokazali, da so v obdobju dokupa resnično delali na kmetiji.

Sprejet zakon končno priznava, da je 40 let dela dovolj. Vsi kmetje, ki so dokupili leta po ZPIZ-83, bodo to obdobje imeli priznано kot pokojninsko dobo brez dokupa, zaradi česar se bodo lahko pri starosti 60 let ali celo nižji upokojili brez morebitnih odbitkov pri izračunu pokojnine. Če pa so bili pretežni del svoje zavarovalne dobe zavarovani za širši obseg, bodo deležni še dodatne ugodnosti. Če njihova pokojnina za 40 let dela ne bo dosegla višine zagotovljene pokojnine, jim bo ta odmerjena v višini slednje (ta kot že omenjeno trenutno znaša 555,76 evra). Vse navedeno pa ne velja le za tiste, ki se bodo šele upokojili, pač pa tudi za vse že upokojene kmete oziroma zavarovance, ki prejemajo del pokojnine. Tem bo Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) v roku šestih mesecev ponovno izračunal višino pokojnine. Do nove višine pokojnine bo posameznik upravičen od 1. januarja 2021 dalje, pri čemer mu za to ne bo potrebno storiti ničesar, saj je zakon predvidel avtomatizem s strani ZPIZ.

Priznanje širšega obsega pravic

Druga novost, ki jo zakon prinaša za kmete, je priznanje širšega obsega pravic kmetom, ki so bili po ZPIZ-83 obravnavani kot drugi kmetje, vendar so plačevali prispevke v višini kot združeni kmetje za polni obseg pravic.

ZPIZ-83 je sicer omogočil vsesplošno zavarovanje kmetov, vendar na za današnje čase sila krivičen način. Kmetom, ki niso veljali za združene kmete, je naložil dolžnost zavarovanja, pri čemer pa so le-ti lahko izbrali zavarovalno osnovo, od katere so plačevali prispevke. V tistem času so se prispevki plačevali od zavarovalnih osnov, katerih višina je bila določena v kar desetih različnih razredih. Razredi od 4 do 10 so pomenili širši obseg pravic za združene kmete. Kmetom, ki niso bili združeni v zadrugah (t. i. drugi kmetje), je zakonodaja prav tako omogočala plačevanje prispevkov od višjih osnov, ni pa jim priznala pravic za širši obseg. Tako so drugi kmetje kljub višjim vplačilom za to obdobje

imeli priznan le ožji obseg pravic. Posledice tega so vidne še danes (npr. nimajo pravice do letnega dodatka, do dodatka za pomoč in postrežbo, do odmere pokojnine v zagotovljeni višini ...).

Sprejet zakon očitno krivično, ki jo je vzpostavil nek drug pravni red, v neki drugi državi, končno popravlja in obseg pravic priznava glede na višino vplačanih prispevkov. Drugim kmetom, ki so v obdobju od leta 1984 do 1992 (torej

v obdobju veljavnosti ZPIZ-83) plačevali prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od zavarovalnih osnov iz 4. do 10. razreda, se za to obdobje prizna širši obseg pravic. Pri tem je potrebno opozoriti, da priznanje širšega obsega pravic ne bo avtomatično, temveč bodo upravičenci morali pokazati svojo voljo z vložitvijo zahteve na ZPIZ, saj za razliko od avtomatizma, ki je predviden za ponovni preračun pokojnine v primeru do-

kupa kmečkih let, zakon v tem primeru pobudo za ugotovitev širšega obsega pravic nalaga vsakemu posamezniku posebej. Če bo posameznik zahtevo vložil v roku prvih šestih mesecev v letu 2021 in bo ugotovljeno, da je plačeval prispevke v določeni višini za širši obseg pravic in ima lahko zaradi tega višjo pokojnino, mu bo pravica do nove odmere pokojnine priznana od 1. januarja 2021, sicer pa od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

Na tem mestu pozivamo vse, ki so v navedenem obdobju bili kmečki zavarovanci in niso bili združeni v zadrugah, naj vložijo vlogo na ZPIZ.

Vsem tistim kmetom, za katere bo ZPIZ ugotovil, da so skupaj z obdobjem zavarovanja od leta 1984 do 1992 dosegli pretežni del zavarovanja v širšem obsegu pravic, bodo te priznane v polnem obsegu. To pomeni, da jim bo pokojnina odmerjena od najnižje pokojninske osnove oziroma v primeru dopolnjenih 40 let pokojninske dobe brez dokupa v zagotovljeni višini, če je ta za posameznika ugodnejša. Prav tako bodo vsako leto upravičeni do izplačila letnega dodatka. V primeru izkazanih potreb po pomoči in postrežbi pa so upravičeni tudi do dodatka za pomoč in postrežbo, pri čemer bodo za to pravico morali zaprositi posebej.

EIP projekt Uvedba nacionalnega genomskega obračuna plemenskih vrednosti za rjavo in črno-belo pasmo

Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani bo v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije, sedmimi zavodi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in osmimi slovenskimi kmetijskimi gospodarstvi izvedel projekt v okviru Evropskega partnerstva za inovacije (v nadaljevanju EIP). Projekt z nazivom »Uvedba nacionalnega genomskega obračuna plemenskih vrednosti s kombinirano referenčno populacijo za slovensko rjavo in črno-belo pasmo govedil« se bo zaključil do novembra 2022.

V Sloveniji še nimamo lastnega genomskega obračuna plemenskih vrednosti, zato je primerjava slovenskih živali s tujimi, ki imajo mednarodne genomske plemenske vrednosti (GPV), zelo omejena. Kmetje, ki uporabljajo tuj genetski material, tako pogosto ne dosegajo pričakovanih rezultatov selekcije v lastni čredi. Posledično so rejce mlečnega goveda dolgoročno manj konkurenčne.

Projektna skupina je v prvi fazi projekta analizirala aktualne težave na področju selekcije in določila potencialne izzive z genomske selekcije, prepoznane s strani vseh deležnikov. S tem je definirala podrobnosti za pripravo rezultatov, ki bodo uporabni za rejce. Določenih je okrog 3.000 živali, ki imajo kakovostne podatke o fenotipu, v nacionalnem obračunu plemenskih vrednosti pa zanesljive napovedi in so dobro genetsko povezane s populacijo rjave oz. črno-bele pasme govedil v Sloveniji. Biološki vzorci teh živali bodo poslani v genotipizacijo, rezultati le-te pa bodo skupaj s podatki iz nacionalnega obračuna plemenskih vrednosti uporabljeni za vzpostavitev nacionalnega genomskega obračuna plemenskih vrednosti. Ta predstavlja temelj učinkovite selekcije na osnovi informacij iz genoma. Ključna pričakovana posledica projekta je usposobljenost rejcev za kritično presojo informacij, ki jih uporabljajo pri odbiru lastnih živali (znotraj črede – odbira plemenskih telic) in pri izbiri semena plemenskih bikov. Trenutno na trgu semena in ostalega plemenskega materiala v govedoreji namreč vlada zmeda. Ponudniki semena razpolagajo z različnimi podatki o GPV, ki so ocenjene na tujih skalah in ne redko tudi standardizirane s parametri, ki niso ustaljeni v evropski govedorejski praksi. To je eden od razlogov, da rejci po nakupu semena bikov, izbranih

na podlagi tujih informacij, pri njihovih potomkah ne dosegajo pričakovanih rezultatov. Da bi lahko verodostojno primerjali GPV iz tujih skal, je osnovni pogoj nacionalni obračun GPV. Do sedaj ga v Sloveniji še nismo izvedli zaradi premajhnega števila genotipiziranih živali, primernih za vključitev v referenčno populacijo. S tem projektom in posebej razvito programsko opremo bo izvedba možna.

Izdelana bo tudi strategija t. i. nišne selekcije na primeru monogenske lastnosti beta-kazein (A2 mleka). Uživanje mleka, ki vsebuje A2 obliko beta-kazeina, je glede na raziskave bolj ugodno za zdravje ljudi, priporočila za njegovo uživanje pa vse pogostejša. Potrošniki že povprašujejo po tem mleku, vendar v Sloveniji še nimamo postavljene selekcijske sheme za tako usmerjen tip prireje. Večja ponudba mleka take kakovosti iz domače prireje bi bila pozitivna tako za rejce kot za domače potrošnike. Razvit model nišne selekcije bo možno adaptirati tudi na druge monogenske lastnosti.

Rezultati genotipizacije in nacionalne genomske selekcije bodo uporabni na več načinov. Lastna genomska selekcija bo omogočila večjo konkurenčnost kmetij na račun vzreje več vrednih plemenskih živali tako z uporabo domačega kot tujega genetskega materiala. Takšna selekcija bo omogočala rejcem zgodnjo odbiro živali, hitrejšo doseganje genetskega napredka in s tem okrepitev konkurenčnosti rejcev. Omogočila bo informacijo o GPV za ženske in moške živali in s tem primerjavo z mednarodnimi GPV. To bo imelo za posledico večjo transparentnost izbire genetskega materiala za lastno čredo. Genomska selekcija je tudi priložnost za prirejo nišnih proizvodov, ki bi dodatno povečala konkurenčnost nekaterih kmetij npr. na račun prireje mleka s posebno kakovostjo. Nenazadnje bo genomska selekcija omogočila učinkovitejšo upravljanje z genetsko raznolikostjo slovenskih populacij goveda.

Maja Jekler, mag. inž. zoot.
Barbara Luštrek, mag. inž. zoot.
Doc. dr. Klemen Potočnik

Oddelek za zootehniko, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Petindvajset let izbora kmetij v akciji S kmetije za vas

Vsak trenutek ima svoj namen. Pred petindvajsetimi leti sta mag. Tatjana Čop in agrarni ekonomist Damjan Jerič prišla na zamisel, da poiščeta kmetije, ki so prodajale svoje pridelke in izdelke s kmetij neposredno končnim kupcem.

Andrejka Krt, KGZS
andrejka.krt@kgzs.si

Predstavitve teh kmetij je bila spodbuda ostalim kmetijam, ki so tem šele razmišljale, niso pa še zbrale dovolj poguma. K sodelovanju sta povabila agrarnega ekonomista iz kmetijske svetovne službe Staneta Leskovarja, novinarko tednika Kmečki glas Darinko Sebenik in ravnatelj Srednje kmetijske šole Ptuj dr. Vladimirja Korošca. Akcijo so poimenovali S kmetije za Vas.

Zamisel je podprlo vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in tako se je začela uspešna promocija neposrednega trženja s kmetij. Strokovna komisija je vsako leto ocenila kmetije, ki so se prijavile na razpis, in jim vse do leta 2019 podelila zlata, srebrna in bronasta priznanja.

Trendi in pristopi v komunikaciji s potrošniki in trženju so v nenehnem iskanju novih prijemov, prodajne poti pa ostajajo enake. Tako smo se v preteklem letu odločili, da nekoliko spremenimo koncept. Kmetije ocenjujemo razvrščene v dve skupini: kmetije, ki se ukvarjajo s trženjem ter prodajo kmetijskih pridelkov in izdelkov, ter kmetije, ki se ukvarjajo s turizmom in storitvami na podeželju. Iz vsake skupine najboljšo ocenjena kmetija prejme znak zlato sončnico.

Namen akcije S kmetije za Vas je širitev promocije pozitivnih praks slovenskih kmetij z njihovimi pridelki in izdelki ter storitvami. Organizatorji, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, ČZD Kmečki glas in Časnik Finance s portalom Agrobiznis, so v letošnjem letu na povabilo k sodelovanju prejeli osemnajst prijav. Vse kmetije, ki so se prijavile na razpis, prejmejo brezplačni letni dostop do portala www.finance.si, letno naročnino na petkov časopis z rubriko Agrobiznis in priznanja. Ob petindvajsetletnici izvajanja akcije S kmetije za Vas bomo izdali tudi posebno brošuro v tiskani verziji z nekoliko strokovne vsebine s področja trženja in promocijo vseh v akciji sodelujočih kmetij. Zmagovalni kmetiji s podeljeno zlato sončnico za področje pridelave in predelave ter zlato sončnico za področje turizma in storitev na podeželju prejmeta tudi denarno nagrado v višini 150 evrov, ki jo poklanja ČZD Kmečki glas, ter vrednostni bon v višini 650 evrov, ki ga podarja KGZS za namen oglaševanja v Zeleni deželi.

Vse v nadaljevanju predstavljene kmetije so nam ob obisku povedale, da je korektno in dobro svetovanje, ki ga izvaja javna služba kmetijskega svetovanja, osnovni in pomemben gradnik razvoja ter diverzifikacije na slovenskih kmetijah. Hvaležni smo, da s svojim delom gradimo akcijo, odnos med kmeti in družbo, odnos do zavedanja pomena varne, lokalno pridelane hrane in odnos do kakovostnih storitev na podeželju. Prizadevamo si, da bi v ta kontekst ohranjanja narave in življenja vnesli še več znanja, še zlasti specialističnega. Letos so pri tem bili zaslužni Anica Petrovič, Hinka Hrzič, Marjetka Orličnik, Darja Jeriček, Bernarda Javornik, Ana Beden, Vanja Bajd Frelj, Tatjana Kmetič Škof, Barbara Lapuh, Andreja Žolnir, Martina Gomzi, Slavica Strelec in Linda Kogoj.

Izbor kmetij, ki na izviren, dovršen in uspešen način neposredno tržijo lastne pridelke, izdelke ali storitve, se opravi na podlagi javnega povabila in priporočila javne službe kmetijskega svetovanja. Ob ogledu kmetije in pogovorom z njenim nosilcem/nosilko se ocenjuje urejenost in izgled kmetije ter njenih proizvodov, način promocije in trženja, prepoznavnost v prostoru in ustvarjanje dodanih vrednosti ter širjenje pozitivnih praks v lokalnem prostoru.

Kmetije na podlagi ocene komisije, katere članice so Barbara Remec, Petra Šubic in Andrejka Krt, prejmejo priznanja, razvrščena v dve kategoriji: pridelava/predelava in turizem/storitve.

Člani komisije lahko potrdimo, da so vse sodelujoče kmetije v akciji S kmetije za Vas pri svojem delu zelo uspešne, vzorno urejene in se ponajša z odličnimi pridelki, izdelki ter storitvami. Edinstvene so tako s svojo ponudbo kot pri načinih trženja in prodaje ter prepoznavne v prostoru. Med dobrimi izbrati najboljšo ni bilo lahko. Svojo težo v odločitvi bomo predstavili in priznanja podelili v okviru posebne prireditve, ki pa je, žal, zaradi prepovedi množičnega zbiranja še ne moremo datumsko določiti. Zanimive zamisli in izvedene pozitivne prakse so lahko tudi zgled za mnoge, zato vljudno vabljeni vsi, ki vas spodaj navedeni primeri pritegnejo k uresničevanju lastnih zamisli.

V skupini pridelava/predelava so sodelovale naslednje kmetije:

KMETIJA PR' ČRNET – Štefan Čebašek

Verje 50a, 1215 Medvode

Na kmetiji, kjer se tradicija kmetovanja prenaša iz generacijo v generacijo že preko tristo let, so način kmetovanja pred približno dvajsetimi leti vrnil h koreninam. Samooskrbna kmetija tako s semeni, sadikami kot tudi reprodukcijo v živinoreji je v celoti ekološko usmerjena. Na 20 ha veliki kmetiji redijo 30 glav limuzin goveda, ki je zelo primerno za celodnevno pašo, izključno za meso BIO teletina. Na njivah pridelujejo žita: pšenico, piro, oves, ječmen, rž, kamut in strna dosevka ajdo ter proso, ki ju zmeljejo na domačem starodavnem mlinu na kamen v moke, zdrobe in kaše. Pečejo tudi kruh in ostale pekarske izdelke. Ukvarjajo se tudi z izdelavo sekancev in polen za potrebe lastnega ogrevanja. Tako smemo upravičeno reči, da izvajajo v okviru kmetije »krožno gospodarstvo naravnih dobrot«. Tako pridelava in predelava ter prodaja, ki se izvajajo v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, so v celoti podvržene ekološkim zahtevam in kmetija ima certifikat »ekološka kmetija«. Njihove pridelke in izdelke je mogoče kupiti neposredno na kmetiji, na tržnicah v Medvodah in Stražišču ter prek prodajal KZ Škofja Loka. Nekatere, predvsem žitne, pa prodajajo v lokalne javne zavode. V okviru etnološko-kulinaričnih dni sodelujejo s Turističnim društvom Pirniče in organizirajo prireditve, kot sta dan ajde, dan prosa, dan ohranjanja tradicionalnih veščin na kmetiji. Njihov cilj je preseliti kmetijo iz gručaste vasi in stalno skrbeti za kakovost izdelkov. Med cilji je tudi pridobitev certifikata za proizvodnjo brezglutenskih izdelkov iz prosa, ajde in koruze, kot so moke, zdrobi in testenine. Obenem razmišljajo tudi o učni kmetiji – muzeju na prostem skansen, ki pa je zaenkrat še v snovanju.

KMETIJA LESKOVČ – Jakob Dolinar

Stara Oselnica 2, 4225 Sovodenj

Hribovski kmetiji, ki se nahaja v Škofjeloškem hribovju in obsega 60 ha kmetijskih in gozdnih zemljišč, gospodarji že deseti rod s primkom Dolinar. Trije člani kmetije, ki si zagotavljajo socialno varnost in so zavarovani kot kmetje, redijo 40 GVŽ. Tretjino prirejene mлека 25 krav molznic predelajo v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Lastna tradicionalna receptura, ki se je, iz potreb po oskrbi družine z mlečnimi izdelki, prelevila v zelo uspešno in razvijajočo se dopolnilno dejavnost na kmetiji, daje v prostoru in času svoj pečat, pečat pristnega, domačega, zdravega in okusnega izdelka. Njihova posebnost je sir Oselčan, ki je bil kot lokalna posebnost darovan tudi papežu Francišku. Izdelke: poltrdi siri z dodatki, mladi siri, sir za žar, navadni in sadni jogurti, albuminska skuta, maslo, mleko ... večinoma prodajo na domu v lično urejenem prodajnem prostoru, kjer jih je možno tudi poskusiti. Po naročilu jih dostavljajo kupcem na dom v Kranj in Ljubljano. Svojo kmetijo in dopolnilno dejavnost s pokušino njihovih izdelkov z veseljem predstavijo tudi organiziranim skupinam, kot so kmečke ženske in podeželska mladina. Jakob Dolinar je vajeti iz rok mame Danice prevzel v letu 2015 in se kot dober gospodar izkazal tudi na tekmovanju mladih gospodarjev v letu 2017 kot zmagovalec.

KMETIJA HERGAN – Brigita Hergan

Šikole 39, 2331 Pragersko

Nova generacija na kmetiji Hergan je živinorejsko kmetijo preusmerila v poljedelsko in tako se zadnjih pet let pretežno ukvarjajo s pridelavo in predelavo oljnic. Na 24 ha veliki kmetiji, od tega imajo 6 ha gozda, pridelujejo oljne buče in sončnice, pripravljajo pa tudi nov nasad sivke. Njihove izdelke: bučno in sončnično olje – toplo in hladno stiskano, bučna semena, pražena z različnimi dodatki, bučni namaz, bučno prgo (moko), mleta bučna semena in bučno-pirine kekse, je mogoče kupiti na tržnici v Ljubljani, sejmskih tržnicah, v termah Rogaska in Olimje ter pri njih doma. Brigiti, ki je zavarovana kot kmetica, pri delu pomaga cela družina in s ponosom pove, da sta jo starša, ki sta tudi kmečka upokojenca, vedno navduševala za ta poklic ter enako skrbno življenje in delo na kmetiji želi posredovati tudi naprej. Načrtov za razvoj je še veliko: povečevanje oljne pridelave in predelave, nadgradnja izdelkov za nego telesa, ureditev sušilnice in stiskalnice tudi za storitveno dejavnost ter možnost nudenja sprostitev in nastanitvenih kapacitet v okviru turistične kmetije, ki pa se jih lahko nadejamo prav kmalu, saj sta z možem že dokazala velike sposobnosti. Njihova celostna podoba je skrbno izdelana in promocijski material je preveden v nemški, angleški in ruski jezik.

KMETIJA HUDOBNIK – Tatjana Ladinek

Breznica 8, 2391 Prevalje

Na visokogorski kmetiji Hudobnik, na kateri ohranjajo rejo krav do jilj in obdelujejo polja, je Tatjana samostojno začela razvijati izdelke za boljše počutje in nego telesa v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Domiselno in smiselno urejen katalog izdelkov in daril z naslovom Občutek narave kmetije Hudobnik vsebuje poslovna darila in darilne sete z domačimi izdelki: balzomom za ustnice, mazili in deodoranti, zeliščnimi blazinicami in termoforčki, oporami za zapestje in vzglavje, antistresnimi žogicami, naravnimi mili ter zeliščnimi čaji. Blazinice so narejene iz doma pridelanega ovsenega sena ali zeli. Posebej nekako izstopa blazina za dojenje, ki je namenjena večstranski uporabi za dojenčka in mamic. Za certificirane kozmetične izdelke Tatjana uporablja zelišča iz svojega zeliščnega vrta v kombinaciji z oljnim oljem. Za domače zeliščne čaje je leta 2019 prejela tudi znak kakovosti na ocenjevanju v okviru Dobrot slovenskih kmetij. Blazine polni sproti, sešite pa so iz 100-odstotnega naravnega bombaža (inlet) in imajo ortopedski šiv, ki blazini daje popolnejšo obliko za počitek. Vanjo je všita tudi zadruga, da lahko polnilno prezračimo, blazino pa po potrebi operemo. Za svoje izdelke je na Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije pridobila DUO certifikate slovenskega rokodelstva domače in umetnostne obrti. Pridelke in izdelke kmetije Hudobnik je mogoče kupiti na kmeti-

ji, prek spletne prodaje pa tudi prek prodajnih kanalov KZ Koroška kmetijsko gozdarska zadruga. Z razvojem kmetije in dopolnilne dejavnosti bodo sledili skrbi za naravi in človeku prijazno kmetovanje ter dobro počutje. Predvidevajo je širitev na področje turizma, in sicer negostinske dejavnosti, priprava knajpove poti in dendro terapij.

KMETIJA AVARK – Robert Novak

Smuka 7, 1332 Stara Cerkev

Ekološka kmetija AvarK se nahaja v neokrnjeni naravi Kočevskega roga in Suhe krajine. Na gorsko-višinski kmetiji z ekološko in seneno rejo škotskega goveda je Robert kot mladi prevzemnik kmetije pričel gospodariti leta 2014. Univerzitetni diplomirani biokemik in žena, univerzitetna diplomirana živilska tehnologinja, sta našla pravo tržno nišo, saj sta ena redkih ponudnikov ekološkega in senenega mesa škotske govede. Stranke, ki prihajajo iz vse Slovenije, pri njih lahko naročajo suho zorjene izdelke do enega tedna ali z daljšim časom zorenja na željo strank in sveže meso, razsekano in razrezano ter pakirano po željah strank. Naročila sprejemajo pred predvidenimi zakoli, tako da jih stranke pokličejo ali pa naročijo prek domiselno in lično urejene spletne strani.

Meso škotske govede zagotavlja mehko in sočnost in je zelo značilnega okusa, z nižjimi ravnmi maščob in holesterola in višjo vsebnostjo beljakovin in železa, primerno za proizvodnjo vrhunskih jedi brez dodatkov.

Njihova kmetija obsega 45 ha in na njej redijo 40 glav živine v prosti reji, ki se pase celo leto. Silaža je iz njihove prehrane povsem izvzeta, prav tako krmila in drugi dodatki. Robert s ponosom pove, da ekološko kmetovanje, ki se ga strogo držijo, ni le izkazano s pridobljenim certifikatom, temveč je njihov način življenja. Njihova prireja, pridelava in predelava so ekološko certificirani. Samo takšen celosten postopek pod okriljem ekoloških certifikatov ima lahko uradno znak in naziv ekološko meso.

KMETIJA ČRNI DRAGULJ –

Lilijana Pšajd

Gasilska ulica 21, Dogoše, 2000 Maribor

Majša, v ekološko pridelavo in predelavo usmerjena kmetija Črni dragulj ima praktično tri posebnosti: aronjijo, tkanine in nosilko dejavnosti Lilijano Pšajd. Kmetija meri le 1,5 ha obdelovalne površine in Lilijana si je na tem košku s svojo poslovno inovativnostjo ter iznajdljivostjo ustvarila delovno mesto tako, da je sledila svojim željam in potrebam. Začela je z ročnim tkanjem tekačev kot dopolnilno dejavnost na kmetiji, povezano s tradicionalnimi znanji, storitvami oziroma izdelki. Zaradi naravnih materialov so izdelki izredno uporabni, lepega videza in prijetnega okusa. Pri tem je zelo pomembno tudi njihovo vzdrževanje, ki je zelo enostavno, saj so vsi izdelki pralni. Preproge, tekače, obposteljne in kopalniške komplete, pogrinjke ... iz lanu, bombaža ali volne izdelala po obliki, velikosti in videzu skladno z željo strank. Leta 2011 se je odločila za ekološko pridelavo aronje na površini 1 ha. Njene odlične izdelke: sokove, sadna žganja in likerje ter vino, marmelade in namaze ter sirup iz aronije prodaja na stojnicah v lokalnem okolju, na sejmi in doma v lično urejenem prodajnem prostoru. Njen moto je, da je potrebno vedno vnesti v poslovni krog nekaj novega in tako med izdelki ekološke kmetije Črni dragulj najdemo še sušene ali v medu vložene goji jagode.

KMETIJA SINKOVIČ – Katja Sinkovič

Vrenska Gorca 4, 3255 Buče

Mlada Katja Sinkovič je živinorejsko kmetijo z 21 ha obdelovalnih površin prevzela leta 2016. Na kmetiji, v osrčju Kozjanskega, redijo 50 glav goveda lisaste pasme in letno namolzejo približno 180.000 litrov mleka. V okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji predelava mleka, ki jo je Katja začela izvajati že leta 2013, tretjino namolzenega mleka predelajo v sladko in kislno skuto, sadne in navadne jogurte, smutije, navadne namaze in z dodatki ter navadni mladi sir, z orehi, drobnjakom ter zelišči. Novost letošnjega leta je izdelek Frozen jogurt, ki z dodatki po okusu strank predstavlja pravo senzacijo. Vsi izdelki so izdelani iz polnovrednega mleka, ki mu ni nič dodano in nič odvzeto. Izdelkov ne zgoščujejo z uporabo raznih dodatkov, temveč osnovni surovini s pomočjo izparevanja pri pasterizaciji mleka odvzamejo vodo. Ker želijo potrošnikom dati še nekaj več, so se odločili za proizvodnjo probiotičnih jogurtov, saj organizmu zagotavljajo osnovna hranila in energijo, poleg tega pa imajo številne koristne učinke. Da so njihovi izdelki vrhunske kakovosti, poskrbijo za kakovost mleka z vso osnovno krmo, ki jo pridelajo sami. Pridobili so tudi certifikat prireje in predelave mleka brez gensko spremenjenih organizmov. Vsi izdelki so prav tako certificirani z oznako izbrana kakovost. Vse izdelke kmetije Sinkovič lahko kupite v zelo lepo urejenem prodajnem prostoru na kmetiji, v bližnjih trgovinah, oskrbujejo pa tudi preko dvajset šol in vrtcev. Svojo ponudbo zakonca Sinkovič, ki sta oba tudi pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovana kot kmeta, želita dograjevati z novostmi v kakovosti ter širitvijo Frozen jogurta tudi v druge prodajne poti.

KMETIJA ŠTRUCELJ – Anton Štrucelj

Griblje 6, 8332 Gradac

Na kmetiji Štrucelj, ki se ponaša z dolgoletno tradicijo kmetovanja, so odločitev, da bo ta dejavnost njihov izključni vir dohodka in način življenja, sprejeli že leta 1968. Petčlanska družina in ena zunanja redno zaposlena oseba obdeluje 80 ha kmetijskih zemljišč in redi 160 glav živine. Njihova glavna dejavnost je prireja mleka in 20 odstotkov ga na kmetiji tudi predelajo. V okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji izdelujejo sadne in navadne jogurte, skuto in sir za žar, vse z oznako Izbrana kakovost kmečki in brez GSO. Za svoje izdelke so prejeli tudi zlata priznanja v okviru ocenjevanja na Dobrotah slovenskih kmetij. Skupinam in posameznikom nudijo tudi vodeni ogled kmetije s poskušnjo domačih dobrot. Ena od največjih kmetij v Beli krajini svoje izdelke, poleg prodaje v urejenem prostoru na kmetiji, dobavlja tudi v okoliške javne zavode, gostinske obrate in dostopni so tudi preko dveh mlekomatov, ki se nahajata v Črnomlju in Gribljah. Kakovostna, doma pridelava krma se izkaže tudi v kakovosti njihovih izdelkov. Preizkušeno smemo potrditi, da so njihovi izdelki odlične kakovosti, krono med vsemi pa ima njihov najbolj prodajani proizvod skuta. Na kmetiji so odločeni, da bodo kmalu trgu ponudili tudi trde sire, dolgoročno pa načrtujejo ponudbo kmetije nadgraditi s turistično dejavnostjo.

KMETIJA TURK – Aleš Turk

Brod v Podbočju 4, 8312 Podbočje

Kmetija Turk je v svojem kraju poznana preko zgodovine najmanj treh generacij, v zadnjem času pa je vse bolj prisotna ne samo na slovenskem, temveč tudi evropskem trgu.

Iz prašičerejske in samooskrbne kmetije se je kmetija pred dvajsetimi leti preusmerila in specializirala v poljedelstvo, pridelavo zelenjave in vzgojo sadik. Letno vzgojijo preko dva milijona različnih sadik vrtnin. Danes kmetijo obdelujejo družinski člani z zaposlenimi delavci na površini preko 60 hektarjev.

Pridelujejo po načelu biološkega varstva in kontrolirajo škodljivce z naravnimi sovražniki. Vse to se pozna pri okusu pridelka, kakovosti, obliki plodov in zmanjšanju negativnega vpliva na lastno zdravje.

Zimsko-spomladanski čas zapolnijo s ponudbami radičev, motvilca in krhkolistne solate. Sledijo različne plodovke (rumena, zelena in rdeča paprika, paradižnik, kumare, jajčevci, bučke ...), zelje, čebula, česen, por, buče, korenje, koleraba, rdeča pesa, črna redkev, fižol, lubenice, melone, jagode. Glavni proizvod na kmetiji je mladi krompir.

Njihove pridelke in izdelke prodajajo v trgovini na kmetiji, a glavnino preko trgovskih verig. V napredek usmerjena kmetija v pridelavo stalno uvaja novosti in izboljšane tehnološke rešitve. Pridobili so tudi Global GAP certifikat za prodajo na tuje trge. Sodelujejo v različnih projektih in šolam omogočajo brezplačno izvajanje prakse.

V skupini turizem/storitev so sodelovale naslednje kmetije:

EKOLOŠKA KMETIJA FERLINC – FALA - Jože Ferlinc

Fala 40, 2343 Fala

Pot izobraženega, mladega Jožeta se vse bolj približuje koreninam domačije Ferlinc. V arhitekturno ohranjenih objektih na kmetiji Ferlinc je bila pred drugo svetovno vojno gostilna in mladi prevzemnik že načrtuje vzpostaviti na kmetiji tudi turistično dejavnost. Na 18 ha obdelovalnih površin pridelujejo ekološko zelenjavo, sadje in žita ter redijo drobnico. Ukvarjajo se tudi z gozdarstvom in z njim povezanimi dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji: storitev gojenja in varstva gozdov, storitev sečnja in storitev spravilo lesa iz gozda. V svojih lepo urejenih prostorih za predelavo, ki so tudi ekološko certificirani, poleg predelave lastnih pridelkov izvajajo tudi usluge za potrebe drugih kmetij. Bogastvo narave tako v prehranskem kot ambientalnem pogledu strankam kmetije Ferlinc nudi balzam za telo in dušo. Zgledna družinska kmetija potrošnikom na domu, prek spleta in trženjskih oglasov nudi številne domače dobrote: namizna jabolka, jagode, šparglje, piro, koruzo in vrsto iz njih, na kmetiji ekološko predelanih izdelkov, jagnjeta in hlodovino.

EKOLOŠKA KMETIJA GJERGJEK – Štefan Gjergjek

Kovačevci 28, 9264, Grad

Sadjarstvo in predelava sadja sta glavni dejavnosti na 24 ha veliki ekološki kmetiji Gjergjek. V ekološko pridelavo in predelavo so se preusmerili že pred petnajstimi leti v zavedanju, da želijo ustvarjati in njihovim kupcem nuditi visokokakovostne, zdrave in okolju prijazne proizvode. Kot pove gospodar Štefan, so zato morali povečevati lastno proizvodnjo in tudi nuditi storitve predelave ter polnjenja sokov drugim kmetijam. Razlika v ceni za ekološki pridelek ali izdelek, ki jo kmet lahko doseže na trgu, namreč ne pokrije izpada dohodka, ki ga v integrirani pridelavi doprinese znatno večja rodnost. Svojo dejavnost na kmetiji bodo tako v kratkem dopolnili tudi z izvajanjem žganjekuže in turizma na kmetiji. Za slednje so že pridobili projekt prek LAS Goričko in tako bodo v novo urejenih prostorih stranke lahko tudi poskusile njihove resnično vrhunske izdelke. Njihove sokove in kis trenutno tržijo v javnih zavodih, gostilnah, prek neposredne prodaje in maloprodajnih obratov od Prekmurja vse do Ljubljane.

EKOLOŠKA TURISTIČNA KMETIJA GRADIŠNIK – Martina in Danilo Libnik

Jamnica 6, 2391 Prevalje

Ekološka turistična kmetija Gradišnik se nahaja v osrčju narave z gorato okolico, ki nudi vznemirljive in slikovite poti za pohodništvo in gorsko kolesarstvo. Prijazna šestčlanska družina, ki se preživlja izključno s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo ter z njima povezanimi dopolnilnimi dejavnostmi, obiskovalcem omogoča, da se vključijo v življenje na kmetiji z različnimi animacijami. Lično urejena domačija vsebuje veliko elementov iz lastnega lesa, kar daje obiskovalcu toplino in domačnost. Zajtrk, ki si ga gostje lahko pripravijo tudi sami, vključuje izključno njihove pridelke in izdelke: marmelade, krušne izdelke, pecivo in potice, izdelane na tradicionalen način, ajdove žgance, koruzni močnik, mleko in mlečne izdelke, suhe mesnine ter domačo pašteto. Za kosila in večerje pripravljajo tradicionalne koroške jedi ravno tako iz lastnih surovin. Kot spomin ali darilo ali popotno malico lahko odnesete domiselno oblikovane pakete v obliki pletene košare in koroške cule (nekoč na rami nošene), napolnjene z domačimi kulinaricnimi dobrotami. Njihov moto je »kar predelamo, tudi pridelamo«, zato imajo zelo pestro ponudbo pridelkov in izdelkov. Vse njihove dobrote je mogoče kupiti tudi na tržnici v Prevaljah in na njihovi stojnici v prostorih TUŠ trgovin z živili.

Ekološka turistična kmetija Gradišnik je del SINGLE TRAIL PARKA JAMNICA, ki po bližnjih gozdovih in travnikih nudi urejene steze, po katerih se lahko z enduro ali "all mountain" kolesi naužijete adrenalinskih voženj. Pohodniki imajo na voljo številne manj in bolj zahtevne poti po okoliških kmetijah in vrhovih.

EKOLOŠKA TURISTIČNA KMETIJA LEŠNIK – Irma Hartman Javornik

Golavabuka 24, 2383 Šmartno pri Slovenj Gradcu

Na tristo let stari furmanski kmetiji, kjer je turizem ostal pomembna dejavnost, se gostje srečajo z ohranjeno tradicijo, kulturno dediščino in dobro domačo kulinariko. Na kmetiji se srečamo s sodobnostjo, ki je močno vpeta v tradicijo: s skodlami pokrit kozolec toplar, lesena kočica, kašča s prešo in mlinom, obnovljena kapelica in v ohranjenih prostorih furmanske gostilne urejena turistična kmetija z gostinsko dejavnostjo ter etnološko zbirko. Ponujajo tudi alternativne oblike prenočevanja na kozolcu, čebelnjaku, možnosti za izvajanje tečajev, delavnic in spoznavanje številnih drevesnih ter zeliščnih in medovitih vrst. V novem objektu so uredili velnes za odrasle in zelo domiselno sobo za igranje otrok. Posebnost kmetije je ohranjanje starih kmečkih iger iz lesa.

Dobra ekološka, doma pridelana hrana s poudarkom na lokalni kulinariki na kmetijo privabi tako domače kot tuje goste, vsakih pol. Poseben pa je gost iz Nemčije, ki se že 43 let, nekoč z družino, sedaj pa sam, vrača na kmetijo preživeti svoj dopust in se je poimenoval »turist fosil«. Vse to potrjuje ne samo, da so člani kmetije zelo prijazni in delavni, temveč predvsem to, da so njihovi proizvodi v celoti vrhunski. Poskusili smo med, sokove, mesnine, vložnine, kruh in pecivo in o vsem lahko rečemo le odlično. Družinam, ustanovam in posameznikom prijazna kmetija v vseh pogledih.

EKOLOŠKA KMETIJA IN SIRARSTVO KONDA – Ivan Konda

Dol 6, 8342 Stari trg ob Kolpi

Na 64 ha veliki kmetiji se družina Konda, v mirnem okolju ob reki Kolpi, ukvarja z ekološko pridelavo, prirajo in predelavo ter turizmom. V vsem pestra, bogata in visoko kakovostna ponudba očara vsakega, tako turista kot potrošnika ali zgolj obiskovalca. Na njihovi domačiji gostom nudijo celotno oskrbo z zgolj doma pridelanimi in predelanimi živili. Poleg nastanitve in nujenja hrane si na kmetiji obiskovalci lahko izposodijo športne rekvizite za spust po reki Kolpi ali kolesarjenje ob njej, ogledajo si kmečka opravila in sirarno. Njihove izdelke iz ovčjega mleka: mehke ovčje sire za žar, s čilijem ali konopljo, poltrde ter zorjene ovčje sire, ovčji sir, dimljen na tradicionalen belokranjski način, ovčji jogurt, navadni in sadni z okusom pečenih jabolok, gozdnih sadežev, vanilje, marelice-breskve, ovčjo skuto in lahko ovčjo albuminsko skuto, mleko, kefir, sirotko in sladoled z okusom jogurta, gozdnih sadežev, čokolade, vanilje, jagode ali jogurta z gozdnimi sadeži je mogoče kupiti tudi v trgovinah v okviru sistema Mercator po celi Sloveniji. Družina Konda se s ponosom predstavi: »S pridnim delom družine in željo po ustvarjanju različnih mlečnih dobrot smo postali prepoznavni po Sloveniji in izven nje. Naša ponudba mlečnih dobrot je pestra in raznolika. Za omenjene izdelke smo prejeli več kot trideset zlatih medalj na sejmu AGRA v Gornji Radgoni. Posebej ponosni smo na priznanja Šampion kakovosti.«

KMETIJA KRALJ – Ludvik in Zdenka Kralj

Pavlovci 28, 2270 Ormož

Na kmetiji pri Kralj se ukvarjajo s peko kruha na tradicionalen način. Recepti in določene posebnosti »mojstrski dotik« se prenašajo iz roda v rod že preko sto let. Na 28 ha veliki kmetiji pridelajo približno

polovico lastnih surovin, ostalo dokupujejo od lokalnega mlinarja. Pri peki sodeluje vsa družina in trije člani kmetije so tudi kmečko zavarovani za socialno varnost. Kruh iz njihove peči stranke lahko kupijo v lepo urejenem prodajnem kotičku na kmetiji, v okoliških maloprodajnih trgovinah, oskrbujejo pa tudi nekatere javne zavode. Za njihov pestri izbor različnih vrst kruha: mešanega, rženega, koruznega, ajdovega z orehi ali brez ter sadnega kruha, v krušni peči spečejo tudi ajdove pogače, kvasenice in postružjače, je ključna kakovost pridelka in higiena izdelka.

KMETIJA LUKMAN – Vanja Lukman

Tabor 22a, 3304 Tabor

Posebnosti na 24 ha veliki kmetiji Lukman je kar nekaj. Za slovenske razmere nekoliko nenavadno je, da je mlada prevzemnica kmetije postala snaha Vanja, inženirka živilstva in prehrane. Njena odločitev je, da nadaljuje na kmetiji zastavljeno živinorejo in k temu dodaja še nove dejavnosti. Povečuje in širi izbor pridelave in predelave žit ter izdelave domačih testenin. Novost, ki jo je mlada prevzemnica iz ljubezni do konj prinesla na kmetijo, pa je turistična negostinska dejavnost prevozi potnikov z vprežnimi vozili in ježa živali. Po prelepi Spodnji Savinjski dolini in tudi po drugih krajih v Sloveniji ponujajo vožnje s kočijo ali vozovi na konjsko vprego za različne priložnosti. Izvajajo tudi razne animacije za ljubitelje konj in vodenja konjskih pohodov v naravi. Njihov slogan z ljubezni do narave in ljudi prenašajo v lokalna združenja, v katerih mlada Vanja prevzema tudi dejavne vloge.

TURISTIČNA KMETIJA BREG – Mirela Peresin

Breg pri Golem Brdu 3, 5212 Dobrovo

Na turistični kmetiji Mirele in Adriane Peresin smo se ogledali ravno v času cvetenja sivke. Sredi cvetočega in omamno dišečega sivkinega polja na Bregu s čudovitim razgledom na sosednjo Italijo in domača Brda se duša umiri, za njihovo mizo pa telo okrepi. V vsakem pogledu je njihova dejavnost v celoti usmerjena v zdravo, okolju in človeku prijazno življenje. Spomladi češnje, poleti sivka, jeseni oljke in kostanj, so nosilci sezonskih menijev od predjedí do sladice. Jedi, ki jih pripravljata, temeljijo na starih receptih tipične briške in furlanske kuhinje – z veliko zelišči. Jedilniki so sestavljeni iz sezonske ponudbe in dovršeno aranžirani na krožniku z drobnim cve-

tjem ali zelišči, s katerim popestrijo videz in okus jedem. Novosti so na turistični kmetiji stalnica sprememb in dopolnitev ponudbe že vseh sedemindvajset let, odkar sta se sestri Mirela in Adrijana podali v turizem kot priložnost in izhod za obstoj in razvoj njihove kmetije. V letošnjem letu sta tako pričeli z izvajanjem »Rimskih večerov« na kmetiji. Glavno kuharico Adrijano, ki domače jedi pripravlja s pridihom rimskih okusov, skrbno spremlja budno oko mojstrice kuhinje iz Rima, gostom pa večere popestrijo znani pevci iz Italije.

Obiskovalci pri njih lahko nabavijo tudi naravne kozmetične izdelke iz doma pridelanih in predelanih zelišč v lični embalaži. Meni osebno je močno ostal v spominu njihov sivkin sir in sivkin sladoled.

KMETIJA ŠENKOVA DOMAČIJA – Polona Virnik Karničar

Zgornje Jezersko 140, 4206 Zgornje Jezersko

Prihod na Šenkovo domačijo z ohranjeno alpsko arhitekturo, kjer se že štirinajsti rod ukvarja s kmetijstvom in vas na prostranem dvorišču pozdravi množica kur in petelinov, je pravljica. V zgodovini

Šenkove domačije sta bila že od časov Marije Terezije kmetovanje in ohranitev obdelane pokrajine temeljna skrb. Prešli so mnoge ovire, razdeljevanje zemljišč, nacionalizacijo, in tako pred slabimi dvajsetimi leti domačijo ponovno zaokrožili na 60-hektarsko posest. V letu 2010 je kmetijo prevzela Polona Virnik in takoj pričela z uvajanjem turizma in obnavljanjem kmetijskih objektov, ki so vsi pod spomeniškim varstvom. Polona odkrito pove, da se kmetijska pridelava povečuje oziroma raste zaradi dopolnilnih dejavnosti, turizma na kmetiji. S tradicijo in kulturno dediščino sta pri njih povezana tudi kulinarika in celoten izgled kmetije. Ohranjajo stare domače jedi, ki so jih tam kuhale že babice in so neločljivo povezane z življenjem na kmetiji, praznovanji in spremembami letnih časov. Vsa osnovna živila, ki jih boste okusili, so na Šenkovi kmetiji tudi pridelana in predelana. Na kmetiji si lahko ogledate živali slovenskih avtohtonih pasem, se preizkusite v raznih kmetijskih opravilih in ročnih spretnostih ali pa si sposodite športne rekvizite in ogledujete čudoviti alpski svet.

Senena zgodba in odprta vrata kmetij

Skupina kmetov in strokovnjakov, povezanih znotraj EIP projekta Seneno meso in mleko, išče možnosti razvoja za kmetije, ki s svojim delom ne škodujejo ostalim deležnikom ali prostoru. Dnevi odprtih vrat so priložnost, da jih spoznate.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Na naši kmetiji diši, diši po senu,« je izpostavil gospodar ekološke kmetije Zadravec iz Miklavža pri Ormožu Matej Zadravec na dnevu odprtih vrat, ki je 23. avgusta potekal v sklopu EIP projekta Seneno meso in mleko. Kmetijo, na kateri v čudovitem okolju redijo govedo senene ekološke govedine in obsega 26 hektarjev travnikov ter štiri hektarje njiv, v veliki meri obdajajo gozdovi.

Ekološka kmetija postane senena

Matej je ekološko usmerjeno kmetijo prevzel po svojih starših. Njegov brat in sestra se domov rada vračata in na njej pomagata, a kmetija se ni delila in kot tako jo bo naprej predal v upravljanje sinu Janu. Pred leti so jo dodatno usmerili v seneno in opustili silažno krmo. Okoli 45 govejih živali tako poletja preživlja na pašnikih, pozimi jih krmi s suhim senom. Posledica dobrih pogojev so zdrave živali, pa tudi vonja po silaži ni več.

»Ekološka in senena prireja pomeni vrnitev k upoštevanju pravil kmetovanja naših prednikov. Seveda je danes ekološko kmetovanje zelo napredno in zahteva precej znanj. Moderna mehanizacija, razvoj sejalic, sušilnih sistemov in tehnologije pridelave in prireje so doživele velik razvoj ter spremenile ži-

vljenje na kmetiji,« pove Matej.

Pomen finančnih spodbud

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je marsikaj spremenilo in na kmetiji so se odločili narediti korak naprej. Tako so uspešno kandidirali na razpis in s pomočjo evropskih sredstev leta 2018 zgraditi razsekovalnico, pakirnico, hladilnico in zorišnico. »Povrnjenih smo dobili 85 % naložbe, a treba je vedeti, da smo sredstva prejeli šele dve leti po izvedbi projekta. To pomeni, da si investicije ne bi mogli privoščiti brez drugih virov dohodka,« meni Matej, ki je zaposlen na policiji.

Ponudba najboljšega

V ponudbi kmetije Zadravec je kakovostno sveže goveje meso ekološke/senene reje v tako imenovanih družinskih paketih. V njih so ekološke goveje salame, klobase za pečenje, pleskavice ter posebni kosi mesa, kot so zorjeni goveji hrbti in pljučne pečenke. Poznavalci dobrega mesa vedo, da poleg pogojev reje na kakovost mesa vpliva tudi kakovost mesarja, ki zna napraviti prave kose. In na kmetiji Zadravec so nadvse pomembni na svojega.

Cena je kar visoka

»Ekološki in seneni izdelki res niso poceni, a razumeti je tre-

ba dejanske stroške takšne pridelave in reje,« razlaga vodja službe za varno hrano na KGZS Gabrijele Salobir. Tudi kmetijstvo se vrta v krogu gonje za dobičkom, pri čemer cena ni pomembna. Poznamo sisteme in tehnologije, ki so iztrgani iz naravnih ciklov. Kaj to pomeni dolgoročno? Obstajajo številne raziskave, ki utemeljujejo nujnost ekološke pridelave in reje, tako za okolje kot človeka. Ekološko kmetovanje postaja najbolj napredno, saj varuje okolje, živali, ustvarja javno zdravje ter izboljšuje kakovost življenja. Se pravi, vprašati se moramo, ne le zakaj so cene ekološke hrane tako visoke, temveč zakaj so cene nekatere hrane tako nizke. A dejstvo je, da skupni stroški pridelave in uživanja hrane po nizki ceni za sabo potegnejo vrsto prikritih stroškov, kot so stroški negativnih vplivov na okolje in zdravje.

Eko Prlekija
Z namenom razvoja in trženja ekoloških pridelkov so pr-

leški kmetje ustanovili podjetje Eko Prlekija. Gre za socialno podjetje, ki izvaja prodajo in dostavo ekoloških pridelkov ter izdelkov. Matej je eden od osmih lastnikov, za zagotavljanje celote palete kmetijskih pridelkov in izdelkov ima podjetje še štirideset članov.

Vloga KGZS in kmetijske svetovalne službe

Ekološki kmetiji Zadravec pri delu pomaga kmetijska svetovalna služba v Ormožu, predvsem pri »papirnati vojni«, ki je prav tako postala del sodobnega kmetovanja. Strokovna znanja glede ekološkega kmetovanja pridobivajo drugje. Je pa kmetija partner triletnega EIP projekta Seneno meso in mleko, ki ga je pridobila in ga vodi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

Izhodišče za pripravo projekta je bilo dejstvo, da seneno mleko in meso pomenita alter-

navno možnost za ohranitev prireje mleka in mesa na območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje. Idejni vodja in motivator kmetij, ki se

ukvarjajo s seneno prirejo, je Boštjan Kosec. Pravi, da je našel res dobro ekipo, ki daje zadovoljstvo in energijo za nadaljnje delo. »Gre za odlične kmetije, že sedaj smo ponosni na rezultate našega dela in prepričan sem, da bomo čez nekaj let s ponosom zrlji na rezultate tega projekta.« Tako se bo v sklopu projekta vzpostavila celotna proizvodna veriga in s sodobnimi prodajnimi pristopi zagotovila primerna cena tovrstnih pridelkov in izdelkov, je med drugim povedala vodja projekta Klara Otoničar. Ustanavlja se Zavod seneno, ki bo po zaključku triletnega obdobja nadaljeval delo projekta, katerega glavni namen je vzpostaviti sistem senene prireje, svetovanja in promocijo senenih živil.

Kaj o seneni prireji mesa in mleka menijo obiskovalci

Boštjan, Šmartno pri Litiji: »Tukaj sem s soprogo in petimi otroki. Prišli smo s kolesi in smo nasploh ljubitelji gibanja, gora in podeželja. V družini s petimi različnimi otroki je treba gledati hrano kar skrbno načrtovati, hrana je že zaradi količine velik strošek. Seneni izdelki so dragi, tako smo danes tukaj z željo po novem znanju, da spoznamo, od kod hrana prihaja in jo potem tudi lažje plačati. Dobrodošla bi bila kakšna spletna stran z informacijami, zakaj je seneno boljše in kako vpliva prehrana na telo.«

Dolfi, Frankolovo: »Nad seneno prirejo sem očaran, zanj me je navdušil nečak, ki kmetuje. Moja družina je ekološko ozaveščena, imamo manjšo kmetijo in hrano za svoje potrebe pridelamo doma. Žal mi je, da se kakovostno meso izvažava in morda bi lahko država priskočila z dodatkom razlike v ceni. Nasploh menim, da bi država lahko še bolj spodbujala mlade, da ostanejo na kmetijah in se ukvarjajo s prirejo in pridelavo hrane. Povpraševanje po senenem mesu je dosti večje od ponudbe, količina je omejena, kolikor imaš, lahko daš. Razumljivo pa je, da ljudje z nizkimi dohodki kupujejo tam, kjer je ceneje.«

Amadej, Frankolovo: »Mama ima kmetijo, ki jo počasi prevzemam. Trudimo se kmetovati kot nekoč in vesel sem, da sem spoznal ljudi, ki se ukvarjajo s prirejo senenega mesa in mleka. Nameravam se jim pridružiti in se veselim možnosti za pridobitev certifikata seneno ter ustanovitve zavoda. Prepričan sem, da je v kmetijstvu veliko priložnosti in da je seneno velika dodana vrednost. Živimo na obrobju Celjske kotline, z našega dvorišča se odpira čudovit pogled na Celje. Lokacija je čudovita in bi težko živel kje drugje. Po izobrazbi sem gradbeni inženir, kar mi pri delu daje določeno širino.«

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

RECEPT

ZORJENI T-BONE STEAK iz mesa senene reje

Sestavine:

- 600 g T-bon steaka, ki je bil 3–4 tedne mokro ali suho zorjen, narezan na 2–2,5 cm
- 2 stroka česna
- 1 žlička timijanovih lističev
- 1 žlica oljčnega olja
- 50 g masla
- sol in poper

Priprava:

Nepregorno rebrasto ponev postavi na kuhalnik in jo močno segreje. Meso naj bo sobne temperature. Po obeh straneh ga natremo s strmim česnom, timijanom in oljčnim oljem. Položimo ga v vročo ponev in pečemo, da se na spodnji strani zarišejo črte od rebrastega dna. Obrnemo ga, da dobi rjave črte še na drugi strani. Po vrhu ga znova natremo s timijanom ter timijan in česen pustimo na njem.

Ko smo meso po obeh straneh zapekli, timijan in česen odstranimo in shranimo, meso primemo s kuhinjskimi kleščami in ga popečemo še po maščobnem robu, tako da se raztopi in postane mehak namesto hrustančast. To traja nekaj minut. Nato meso ponovno položimo v ponev, damo nanj timijan, česen in maslo. Stopljeno odišavljeno maslo polivamo po mesu, dokler v središču ne doseže temperature 52 °C.

Meso pustimo počivati 5 ali 6 minut, nato ga posolimo in popopravimo. Postrežemo ga na deski ali velikem krožniku. Dober tek!

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Odkrivajmo skrivnosti sodobnega kmetovanja

Še dolgo bomo potrebovali, da bomo zaznali skrivnosti, ki pritekajo k nam z zvezdne neba. Da bi prakticirali, imamo na razpolago Setveni priročnik Marije Thun, da bi razumeli, pa zapise v slovenščini pri Založbo Ajda Vrzdenc, www.ajda-vrzdenc-zalozba.si. Vse več je kmetov, ki prakticiramo metodo, in vse več agronomov, profesorjev, učiteljev in politikov, ki jo zaznavamo. Rezultate skrbnih znanstvenih poskusov je Marija Thun (1922–2012) zapisovala in njeni rezultati z dejstvi povedo, da to, kar priteka na Zemljo, ni vsak dan enako. Z delom, prilagojenim tem ugotovitvam, si na kmetijah lahko pomagamo. Ekološko in biodinamično certificirano ali pa samo metodološko tako pridelano.

Uporaba Setvenega priročnika Koledarja za poljedelce, vrtičkarje in čebelarje **Marije Thun** je »vozni red« za delo z rastlinami, ker smo intuitivni občutek izgubili. Kmetovanje v skladu s kozmičnimi ritmi in uporabo preparatov, gnoja iz roga in kremena iz roga pa prava pot.

Na Zemlji vsak dan doživljamo sončni vzhod zjutraj in zahod na večer, dnevno doživljamo vzhod Lune zvečer in zahod Lune na jutro. Z loki nad horizontom nas Luna in Sonce učita.

Danes je 20. oktober 2020, na Zemlji so prisotne najmočnejše sile vdih to leto. Zemlja vdihuje in vgrajuje gnoj živali v prstene grudice za prihodnje leto vegetacije. Le tako se oblikujejo kulturna tla. Samo negovana in humozna tla so plodna. Biodinamiki (po dr. Steinerjevih razmišljanjih) učimo, da je med živalskim gnojem in kompostom razlika. Razlika je tudi med živalskim in rastlinskim gnojem. Zato v času jesenskega enakonočja pripravljamo biodinamične preparate in kompostne kupe za prihodnje leto. Okoli Mihaelovega (29. septembra) se zakoplje hrastovo lubje, regrat, kamilice in rman ter gnoj v rogu, da bodo preparati pripravljeni za uporabo prihodnje leto. Kupe gnoja pripravimo. Lanske kompostne kupe raztrosimo, da jih talni organizmi vgradijo v prst. Med 1. in 19. novembrom se talni organizmi najbolj razmnožujejo – seveda zavoljo konstelacij nebesnih teles. Po 29. septembru tla intenzivno prehajajo v počivanje, duša Zemlje se je obrnila iz kozmosa in bo do božiča prehajala vanjo. To obdobje za lažje razumevanje lahko imenujemo zemeljski vdih. Ponavlja se vsako leto znova.

Pri vsakem napredovanju je potrebno najprej spoznanje, motivacija in temu sledi začetek dela.

Vir: *Marija Thun: TEMELJI BIOLOŠKODINAMIČNEGA GOSPODARJENJA, Založba Ajda Vrzdenc 2015*

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje

POPRAVEK

V prejšnji številki Zelene dežele se je zgodil »tiskarski škrat« pri zapisu o dr. Rudolfu Steinerju. Pravilno je: Rudolf Steiner je bil rojen leta 1861 v Donjem Kraljevcu (Avstroogrška) in umrl 1925 v Dornachu (Švica).

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 20. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Finska znamka traktorjev									
S kisanjem konzervirana zelena živinska krma									
Gorljiv plin z dvema ogljikovima atomoma									
Slovenski duhovnik in pisatelj Janez (1891-1966), pisec Bobrov									
Varuh v haremu v muslimanskem svetu									
Najdaljša evropska reka									
Rečna žival									
Huda vremenska neprilika									
Planinska koza									
Knjiga s fotografijami									
Posoški izraz za krompir v oblicah, tudi glasbena skupina									
Grški bog ljubezni									

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebrali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je **SPET BO ŠOLA**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebrali pet nagrajencev: Janko Zupanc, Srednja vas; Lidija Pucko, Bogojina; Ivan Murn, Dobrnica; Pavla Simonišek, Horjul; Anica Štenta, Grahovo. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 18. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravih odgovori bomo izžrebrali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila UGANKE VAS VABIJO) bodo nagrado prejeli: Ana Činkelj, Kočevje; Mirko Pavlič, Marezige; Metka Recek, Rogašovci; Alan Stosić, Ljubljana, in Viktorija Šuligoj, Ptuj. Čestitamo!

V KRALJESTVU UGANK

www.salomonov-ugankar.si

AVTOR: GREGA RIHTAR	DVORED	POŽIGALEC IZ STRASTI	DOBA, VEK	KRAJ V ITALIJI, OB REKI TILMENT	JAPONSKI CELO- VEČERNI RISANI FILM
NEKDANJA ALPSKA SMUČARKA PRETNAR					
NAŠE OBMORSKO MESTO					
OBRED V HINDUIZMU					
LENA OLIN				IVAN MINATTI	
NEKDANJE IME DR KONGO				AFRISKA LEPOTNA POSODOVKA	
SMOLNATA BAKLA (STAR.); SMOLNATA BOROVA TRSKA ZA RAZSVETLJAVO	BLAGO ZA TAPECI- RANJE POHIŠTVA	SLOVENSKI MISIJONAR (FRIDERIK I.) OSEBA IZ BIBLIE			DUŠAN ŠKEDL
DRAMA FRANC. DRAMATIKA EUGENA IONESCA				INDIJSKA AKVARIJSKA RIBICA SLIKAR PREGI	
LEPO VEDENJE, OLIKA				SL. POLITIK (INGO) SL. OPERNI PEVEC (JAKA)	
LESENA STENSKA OBLOGA			ŽELEZOV OKSID		MANJŠA RAZKOŠNA LADJA
LENUHAR- JENJE			VISOK GORSKI VRH		CVEKAR
NENAD STEKIC		FILIPINSKI OGNjenik NA MINDANAU	SNOV ZA ATLETSKA TEKALIŠČA GL. MESTO ITALIJE		
UMETNIŠKO IME IGRALKE IDE KRAVANJE					HELENA KODER
DRVARSKO ORODJE ZA SPRAY- LJANJE LESA					OTO VRHOVNIK
PRIJETEN VONJ				KURIVO Z BARJA	
				OBER	

Za košnjo štiri kosilnice in kosa

Govedorejska, v prirejo mleka usmerjena kmetija mladega prevzemnika Gregorja Kolarja se nahaja v Dobrini pri Žetalah. Kmetija se v celoti nahaja na območju z omejenimi dejavniki za kmetovanje.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

O zahtevnih pogojih za kmetovanje slikovito pove Gregor: »Na kmetiji imamo pet kosilnic. Na traktorju sta čelna in bočna kosilnica, strme terene pokosimo z gorsko kosilnico, meje obvladujemo s koso na nitko, še vedno pa zapoje tudi navadna kosa. Pa še en stroj imamo, ki na kmetijah po Sloveniji ni ravno pogost. To je pihalnik za seno, ki močno olajša spravilo suhe krme s haloških strmin.«

mladega prevzemnika, odloči zgolj za kmetovanje.

Kandidature ni brez vloge

Kandidature za mladega prevzemnika ni brez ustrezne vloge. Ker je sodelovanje s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ptuj zgledno, tudi pomoč svetovalne službe ni bila vprašljiva. Priprava vloge je potekala v sodelovanju s svetoval-

Hlev s prosto rejo živali kljub temu, da je bil zgrajen pred 35 leti, še vedno odlično služi svojemu namenu.

Pionirji proste reje živali

Gregor Kolar je, po izobrazbi sicer inženir živilstva, kmetijo pred dvema letoma prevzel v 'dobri kondiciji'. Živinorejsko kmetijo, usmerjeno v prirejo mleka, sta napredno vodila že starša Anton in Bernardka. Med prvimi kmetijami sta, na pobudo takratnega kmetijskega pospeševalca Vlada Tumpeja, leta 1985 postavila hlev za prosto rejo živali, ki svojemu namenu odlično služi še danes.

Preden je predlani kot mladi prevzemnik prevzel kmetijo, je Gregor delal v živilski trgovini kot vodja mesnice. Zaradi veselja do dela z živalmi, optimizma in vizije razvoja kmetije je sklenil, da se, tudi s pomočjo sredstev za

Vesna, ki prihaja z večje kmetije, brez težav poprime za vsako delo na kmetiji, najraje pa vozi največji traktor pri hiši.

Na kmetiji imajo še vedno zbirnico za mleko. Medsebojno zaupanje je trdno, saj v isti hladilnik poleg domačega mleka dajo še mleko z dveh kmetij.

Pri Kolarjevih Gregorju vse bolj stoji ob strani bodoča 'ta mlada' Vesna, ki ima v vasi frizerski salon, nepogrešljiva pa je tudi pomoč očeta Antona in mame Bernardke.

ko specialistko za razvoj podeželja Felicito Domiter in terensko kmetijsko svetovalko Darjo Artenjak. S sredstvi, ki jih nudi ukrep za mladega prevzemnika, je posodobil strojni park in izboljšal pogoje reje živali s pašo.

Povečevanje kmetije in optimizacija stroškov

Ob osvežitvi strojnega parka je v zadnjih dveh letih tudi povečal kmetijo. Obdelujejo 36 hektarjev kmetijskih zemljišč, od tega jih je dobrih deset hektarjev v najemu. Lani so tako vzeli v desetletni najem kmetijo v Žetalah, kjer pase-

Ljubezen do živali je očitna.

pri višjih stroških, zato smo krmne obroke, ki jih izračunam sam, prilagodili tako, kot nam ustreza,« pove Gregor.

Mleko pa v zadruho

Mleko oddajajo v Mlekarsko zadruho Ptuj, kjer je Gregor član upravnega odbora. Mlekarska zadruha Ptuj, edina te vrste v Sloveniji, deluje uspešno, ima majhno število zaposlenih, svojim dobaviteljem pa plačuje redno in nekaj centov več po litru kot drugi odkupovalci.

S posluhom za domači kraj

V svojem kraju si bo Gregor Kolar dejaven pri gasilcih in pri športnem društvu Žetale, s svojimi izkušnjami pa je še vedno dobrodošel pri Društvu podeželske mladine Spodnje Podravje. Za nov korak se je opogumil to leto, saj je kandidiral za svetnika v svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in bil vanj tudi izvoljen. Izziv nadalje seveda vidi v strokovnem odboru za gorsko-višinska območja.

Med načrti Gregor izpostavi izgradnjo novega hleva za molznice v lastni izvedbi. Pri tem spomni na zaplete s pridobivanjem gradbenega dovoljenja, saj je bilo v geoloških dokumentih navedeno, da je

Nova strojna lopa v kombinaciji s silosom je bila zgrajena z lastnimi sredstvi.

jo okrog 15 telic. Večji del črede je črno-bele pasme, nekaj živali je lisaste pasme. Redijo okrog 70 glav govedu, od tega je dobra polovica krav, ostalo je mlada živina.

Krave in telice osemnjujejo predvsem z mladimi biki. Podatki iz mlečne kontrole povedo, da je povprečna mlečnost v standardni laktaciji okrog 9.600 kg mleka. Kakovostno čredo odražajo tudi nekatera priznanja z razstav živali v preteklosti.

»Mlečnost je že presežala tudi 10.000 kilogramov v standardni laktaciji, vendar